

ZOMBOR ÉS VIDÉKE.

POLITIKAI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-utca 155. szám. Gergurov-féle házban,
hova minden, a lap szellemi és anyagi részét illető köz-
lemények intézendők és minden díjak fizetendők.

A bácskai nemzeti párt hivatalos közlönye.
Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Dr. MOLNÁR GYULA.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 frt. — Félévre 5 frt. — Negyedévre 2 fr 50

Égy óra 85 kr.

Egyes szám ára 10 kr a vasárnapi szám 15 kr.

Előfizetési felhívás

„Zombor és Vidéke“

XIV. évfolyamának III. negyedére.

A „Zombor és Vidéke“ e me-
gye ellenzéki érületű közönsé-
gének sajtó organuma — közel
másfél évtizeden át halad a „Zom-
bor és Vidéke“ kijelölt ösvényén
előre nem sikertelenül, mert az
események napról-napra igazat
adnak nekünk.

Mikor a lap 14 évvel ez előtt
megindult, programjának sarkat-
latos pontja volt: a vármegyei
korruptió ostromozása.

Ha most, 14 év elteltével a
vármegyében széttekintünk: óriási
haladást észlelünk azon a téren,
a mely a közigazgatás megtisztu-
lásához vezet.

Fél év múlva vármegyei res-
tauráció lesz. De e restauráció
előre veti árnyát. A megye élén
dr. Vojnits István áll, mint a
kormány közege, az első tisztvi-
selő nem Schmausz Endre lesz.

A főszolgabírói karban is
nagy változások fognak beállni.
A központi tisztviselők közül ki-
hull a selejték.

Bácsvármegye közeledik meg-
ifjulása felé. E tények hangosan
szóló bizonyítékai küzdelmeink
sikerese voltak. A 14 éven át
való sokszor elkeseredett eszme-
harezban a győzelem — mint az
előrelátható volt — azoké, akik
a régi slendrián-rendszert elítél-
ték s követelték Augiás istállójá-
nak kitisztítását.

De a vármegyei s városi köz-
igazgatás megjavítása csak kiin-
dulópont volt. A „Zombor és Vi-
déke“ rövid idő elteltével az él-
lenzéki politika zászlaját is erős
kézzel ragadta kezébe s vitte dia-
dalról-diadalra előre.

A nemzeti párt Bácsvármeg-
yében otthonnal bír.

Az országos képviselő-választó
kerületekben az ellenzéki poli-
tika dominál. A jövő évi választá-
sok meg fogják mutatni, hogy
küzdelmeink e téren is sikeresek
voltak.

De ezzel nem akarjuk azt
mondani, hogy még a jövő évben
is a szabadelvű párttal fogunk
szemközt állani.

A szabadelvű párt utolsó nap-
jait éli. Néhány hó múlva Appo-
nyi Albert gr. nevére fogják Ma-
gyarország uralkodó kormányát
megjelölni. Ebben még csak a fana-
tikus mamelukok kételkednek. A
józan politikai közvélemény tisztá-
ban van vele s nagy reménye-
ket fűz hozzá. A „Zombor és Vi-
déke“ tehát küzdelmeinek — ugy-
szólván — végezési előtt áll.

Nem mintha letenni készülné
fegyvereit, melyekkel támadott,
hanem előre jelzi csupán jövődő
álláspontját.

Azon tisztelt előfizetőink, akik
14 éven át kitartottak zászlónk mel-
lett, bizonyára megadják a harci
eszközöket arra, hogy a támadó
politika utolsó ütkezeteit is meg-
vivjük.

Azontul is teljesíteni fogjuk
kötelességünket.

A „Zombor és Vidéke“ előfi-
zetési feltételei a következők:

Egész évre . . . 10 frt.
Fél évre . . . 5 frt.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.
Egy óra . . . — frt 85 kr.

Hazaifias tisztelettel

„Zombor és Vidéke“
szerkesztősége és kiadóhivatala.

Az iskolai év végén.

I.

Valósággal chablonszerű dolog
már az iskolai év elején és az isko-
lai év végén vezérikkelben foglal-
kozni a tanügyvel. S bármennyire
nem vagyok is barátja semminek, a
mi a chablonszerűség jellegét viseli

magán ezuttal mégis megkísérlem e
kérdéssel foglalkozni, bár e téren
semmi nemű kvalifikációval dicseked-
hetni módomban nincsen.

Ennek a megjegyzését azért lát-
tam szükségesnek előre bocsájtani,
mert hát ma a diplomák divatában
már majd nem oda jutottunk, hogy
bármely kérdésnek még a sajtó útján
való pertractálására is csak ugy tar-
tanak valakit jogositottnak, ha a do-
loghoz való hozzá értését legalább
is valamely tudóri diplomával igaz-
olja.

Már pedig semminemű diplomám
nem lévén, mely a tanügyi kérdés
körüli avatottságomat igazolná, sietek
előre bocsájtani, hogy az elmélkedé-
seim nem a szakképzettség igényei-
vel lépnek fel, hanem csak egy laikus
ember megfigyeléseinek értékével bir-
hatnak, ha egyáltalán értékről szó
lehet.

A tanév végén többé kevésbé
tisztá képét nyerheti egy tanintézet
értékének még a laikus ember is. Nem
a tanév végén bizonyos ünnepélyes-
séggel és bizonyos formalitások között
megtartatni szokott vizsgálatokat tar-
tom én e kérdésben helyes mérő eszkö-
zöknek, hanem azt az eredményt, a
melyet az ember az egyes tanulóknál
sokkal jobban megfigyelhet, mint az
egyes osztályoknál.

Persze nem éppen egy gyerme-
ket kell megfigyelni az embernek, s
a mi fő legyen, az ember lehetőleg
elfogulatlan a mikor megfigyeléseit
teszi.

Első sorban is a városunkban le-
vő legmagasabb tanintézettel illik fog-
lalkoznunk. A zombori állami gym-
nasium határozottan hivatásának ma-
gaslatán áll. Ezt elmondják róla azok,
kik hivatali állásuknál fogva felügye-
leti jogot gyakorolnak, s elmondom
én is, de persze nem azok a szem-
pontok vezérelnek engem ez enuntia-
cióban, a melyek gymnasiumunk fe-
lettes hatóságait. Azok mérlegelik a
gymnasiumnak a tanítás terén elért
eredményeinek nagyságát, én hódol-
latteljes tisztelettel emelek kalapot az
intézet vezetője és tanárai előtt, mert

átom azt az eredményt, mit ők a magyarosítás terén felmutatnak. Láttam szerb iskolából felkerült fiukat, kiknek hazánk nyelvében való járatossága zérussal egyenlő vala, a midőn egy évi gymnasiumi folyamnak elvégzése után a magyar nyelvnek birtokát folyékony converzatióval tanusítá.

Én nem bánom, ha kevesebbet tudnak is a fiuk, pedig a kik értenek hozzá, azt mondják, hogy a tanulásban is több eredményt tudnak felmutatni, mint a mi épen előírva van, én csak azt óhajtom, hogy a mit tudnak, magyarul tudják, ez lévén a leghatékonyabb eszköz minden jogosulatlan nemzetiségi aspiratió megtörsére.

Pedig magának a gymnásiumnak mindezek daczára aligha nem oka lehet a panasza, és pedig a nagyközönségnek a gymnásium iránti nagyon is érthetetlen indifferentismusa miatt.

A gymnásium évenként szokott különféle ünnepeket rendezni, s ez ünnepekre a nagyközönség rendszerint hivatalos, s mégis azt tapasztaljuk, hogy ez ünnepelekről nem csak a közönség, de rendszerint a közvetlenül érdekelt szülők is távol maradnak.

A város másodiknak mondható tanintézete a közép kereskedelmi iskola, melynek helyes és rendeltetésének megfelelő vezetését az igazgató: Zsulyevits Ernő személye már magában véve biztosítja, s ha aztán még végig tekintünk az intézet tanári karán, nyilvánvalóvá lesz, hogy ez intézettel bővebben foglalkoznunk annyit jelentene, mint a legteljesebb

mérvben kifejezést adni a méltó elismerésnek.

Harmadik helyen áll a gör. kel. tanító képezde. Ez intézet vizsgálatai míg be nem következének, azért indokoltnak tartjuk, hogy róla majd a gör. kel. elemi iskolákkal kapcsolatosan írjunk, mert lesz sok olyan elmondandó, a mely ez intézetek mindegyikére nagyon reá illend.

A gör. keleti iskolák helyett foglalkozunk tehát ezuttal a helybeli zárda iskolával. Valóban elismerésre méltó az az eredményt, a mit a tisztelendő nénék felmutatnak ugy a tanítás, mint a nevelés terén. Minden szülő, kinek gyermeke szerencsés lehet a 'tisztelendő nénék' vezetésében részestülhetni, csak hálás szívvel gondolhat ez önfeláldozásban, szorgalomban — s tegyük hozzá a növendékek iránti szeretetben határt nem ismerő áldott lelkek ténykedésére a nevelés és tanítás téren. A gyermeket annyira meg tudják nyerni jó bánásmódjukkal, hogy a gyermek örömmel jár az iskolába, s annyira tudnak hatni a gyermek fogékony kedélyére, hogy ezek örömmel fáradoznak, s ezért fáradozásuk gyümölcsét is örömmel élvezhetik azután.

A vizsgálatok javában folynak ez intézetben, de hogy minő eredménynyel arról csak annak lehet fogalma, a ki egy vizsgálatot a szó szoros értelmében végig élvez. A vizsgálatok alkalmából a növendékek kézi munka kiállítására, három teremben, valósággal megtekintésre érdemes látványosságot képez. De a tisztelendő nénék annyira csendben, any-

nyira zajtalanul teljesítik áldásos hivatásukat, hogy e nagyon is szép és nagyon is tanulságos kiállításról a legközelebb érdekelteken és a szülőkön kívül alig bir valaki tudomással.

És ezuttal nem hagyhatjuk kiválasztott elismerés nélkül azt, hogy a tanítás irányja minden ízében magyar, s bár a mint nagyon helyes, vallásos, de semmiesetre sem elfogult. Ezt legékezősültebben tanusítja az a körülmény, hogy a tisztelendő nénék iskolájában nagyon sok nem róm. kath. vallású növendék részesül a tanítás áldásában.

..... y cz.

Az anyakönyvi felügyelők.

A hivatalos lap vasárnapi számában jelent meg a *huszonhárom állami anyakönyvi felügyelői állásra* kiírt pályázati hirdetmény. Feltünteti a felügyelők területi hatáskörét és székhelyét is a következőkben:

I. *felügyelői kerület*, (Budapest székhellyel: Pest-Pilis-Solt-Kiskun és Esztergom vármegyék, Budapest fő- és székváros és Kecskemét város.

II. *Székesfehérvár* székhellyel: Fejér, Veszprém és Komárom vármegyék, Székesfehérvár és Komárom városok.

III. *Pécs* székhellyel: Tolna és Baranya vármegyék, Pécs város.

IV. *Nagykanizsa* székhellyel: Somogy és Zala vármegyék.

V. *Szombathely* székhellyel: Vas és Sopron vármegyék, Sopron város.

VI. *Pozsony* székhellyel: Mosony,

T Á R G Y A.

Abauj-Torna vármegye és Kassa.

írta dr. JÓKAI MÓR
(Folytatás.)

Ősi szokás szerint a főbíró minden esztendőben újra szokták választani, három királyok napján.

Nagy ünnepélyességgel ment ez végbe.

A főbíró választásánál a főmendernek jutott a legnevezetesebb feladat. Kivált azután, hogy a kassai országgyűlésen a rendek törvénybe iktatták a vallás egyenlőséget s a hitújításkor majdnem egészen lutheránussá lett Kassára is ráparancsolt Bethlem Gábor fejedelem, hogy egyenlő jussa legyen a lutheránusoknak, a pápistának, meg a kálvinistáknak ezentul.

A főmendernek kellett száz polgárt a legtekintélyesebbek közül kiszemelni a választási aktuhoz. E száz polgár közül ötven magyarnak, huszonöt németnek és huszonöt tótnak kellett lenni, és pedig harmincznégy kálvinistának, harminczhárom lutheránusnak, harminczhárom pápistának, a mit azután

így összeállítani: tekintély, nemzetiség és vallás szerint nem lehetett tréfa dolog.

Mikor a száz polgár együtt volt, akkor bezárták minden kaput a város bástyafalain s idegennek nem volt szabad bejönni.

A száz választott polgár összegyűlt a városházánál és elvégezte, hogy ki legyen a megválasztandó főbíró.

Akkor kijöttek csendben a piacra, a hol egy fekete bakacsinnal bevont menyeges szekér várakozott hat lóval; hasonlatos a halottas kocsihoz. Arra a mult évben szolgált és most leköszönt főbíró felültették és ezután a többiek utána gyalog csendesen kísérve megindultak, nemkülönben mintha halottat kísérenének ki a temetőbe.

És csakugyan a temetőbe vitt ki az ut s az az utcza vastagon be volt hintve szalmával, hogy a szekér zöreje ne hallhasék.

A temető előtt két sorban voltak felállítva a czéhek képviselői, kezeikben hosszú poznára feltűzve mesterségeik jelvényei. S ez ideig semmi lármának, zenének nem volt szabad hangzani a városban.

A menet a temetőbe is bevontult, az is be volt kerítve szalmával s ott a kápolna előtt körbe állottak mind.

Itt a leköszönt főbíró felállt a gyászszekerén, mely tízenyolcz darab hosszú simára gyalult keményfa-deszkával volt megterhelve s azt mondta a polgároknak:

„Uraim és biráim! elbocsátjátok-e a ti szolgákat?”

Mire a főmender a többiek nevében azt felelé neki:

„Hüségese voltál, elbocsátunk békével.”

Akkor a leköszönt főbíró, leszálva a szekérről, azt kérdezé:

„Kinek adjam ezt a tízenyolcz szál deszkát?”

Mire a főmender kimondá a megválasztott főbírónak a nevét.

Erre a hatlovas szekér megfordult és csendben mint jött, visszadöcögött a városba, most már a száz polgáron kívül a czéhek képviselői is kísérték.

A szekér megállt az ujonnan megválasztott főbíró háza előtt, melynek kapuja és ablakai mind zárva voltak; valamint minden háznak az ablaka és ajtaja zárva tartozott lenni a jeltadó harangszóig.

A főmender sürgetésére megjelent az új főbíró és kérdésére tudatta vele ismét a főmender, hogy elhoztak a hagyományos

Pozsony és Győr vármegyék, Pozsony és Győr városok.

VII. *Nyitra* székhelyvel: Nyitra és Bars vármegyék.

VIII. *Rózsahegy* székhelyvel: Trencsén, Árva, Liptó, Zólyom és Turóc vármegyék.

IX. *Losonc* székhelyvel: Hont, Nógrád, Gömör és Kishont vármegyék, Selmec- és Bélabánya városok.

X. *Kassa* székhelyvel: Abauj-Torna, Szepes és Sáros vármegyék, Kassa város.

XI. *Nyíregyháza* székhelyvel: Zemplén, Szabolcs és Hajdu vármegyék, Debrecen város.

XII. *Beregszász* székhelyvel: Ung, Bereg, Ugocsa és Máramaros vármegyék.

XIII. *Szatmár-Németi* székhelyvel: Szatmár és Szilágy vármegyék, Szatmár-Németi város.

XIV. *Deés* székhelyvel: Beszterce-Naszód, Szolnok-Doboka és Kolozsvármegyék, Kolozsvár város.

XV. *Marosvásárhely* székhelyvel: Maros-Torda, Kis-Küküllő, Udvarhely és Csík vármegyék, Marosvásárhely város.

XVI. *Brassó* székhelyvel: Háromszék, Brassó, Fogaras és Nagy-Küküllő vármegyék.

XVII. *Nagy-Enyed* székhelyvel: Szeben, Alsó-Fehér és Torda-Aranyos vármegyék.

XVIII. *Déva* székhelyvel: Hunyad és Arad vármegyék, és Arad város.

XIX. *Temesvár* székhelyvel: Krassó-Szörény és Temes vármegyék, Temesvár és Versec városok.

XX. *Nagy-Lcskerek* székhelyvel: Torontál vármegye és Pancsova város.

XXI. *Szabadka* székhelyvel: Bács-Bodrog, Csongrád, Csanád és Békés vármegyék, Ujvidék, Zombor, Baja, Szabadka, Szeged és Hódmező-Vásárhely városok.

XXII. *Nagyvárad* székhelyvel: Bihar vármegye és Nagyvárad város.

XXIII. *Eger* székhelyvel: Jász-Nagykun-Szolnok, Heves és Borsod vármegyék.

Az anyakönyvi felügyelők közül tizen a VII., tizenhárman pedig a VIII. fizetési osztályba fognak soroztatni és pedig egyelőre valamennyien az illető fizetési osztály harmadik fokozatába (2000, illetőleg 1400 forint fizetés és megfelelő lakáspénz.) Ezenfelül az állami anyakönyvi felügyelők uti- és irodaiállányban fognak részesülni, amelyek összegét egyelőre 600 forintban állapították meg. A hivatalos utazások alkalmából külön napidíjat felszámítani nem lehet. A szabályszerűen bélyegzendő pályázati folyamodványhoz melléklendő a születési anyakönyvi kivonat, továbbá a minősítést valamint a pályázó korábbi közszolgálatát igazoló okmányok. Azok, akik jelenleg nem töltnek be állami vagy törvényhatósági tisztviselői állást, magyar állampolgárságukat is igazolni tartoznak. A folyamodványban továbbá pontosan elő kell adni, hogy a pályázó az állam nyelvén kívül mely hazai nyelvekben jártas. A pályázati folyamodványok a magyar királyi belügyminiszterhez intézendők. Az, aki közhivatali alkalmazásban van, folyamodványát felettes hatósága útján nyújtja

be. A pályázat határideje folyó évi június hónap 10. napján jár le.

Bajzák Károly kérvénye Martonos község t. képviselő-testületéhez.

Miután f. évi márczius 15-én tartott közgyűlésen felmerült az a kérdés, melyet Bajnóczy Antal szaktársunk pendített meg, hogy létesítsék egy olyan kert, hol a kertgazdaság minden neme üzessék, kereskedelem folytattassék, tanintézet felálltassék, hol egyszersmint az ideiglenesen kereset nélküli egyesületi tagok meghatározott díj mellett foglalkoznának. Ez indítványt a közgyűlés el is fogadta és azt a választmányhoz további tárgyalás végett utasította.

Ez eszmét választmányi tagtársunk, Bajzák Károly meg akarván testesíteni. És ebből kiindulva, Martonos községénél, illetve képviselő testületénél, lépéseket is tett több egyesületi tagtársával, mert ottan van egy ily czélra és a jelen climaticus viszonyokhoz éppen megfelelő hely területből 100 holdat kérünk. Az alább jelzett beadott kérvényünk értelmében, melyet van szerencsénk köztudomásra hozni, azért, hogy belássa mindenki törekvésünket, melyet a hazai kertészeti viszonyaikon gyökeresen segíteni, szem előtt tartva azt a példa szót, hogy az „Isten is úgy segít, ha magad is igyekezel.“

Kérvényünk tartalma a következő:

Tekintetes Képviselő-testület, Martonoson. Alázatos kérvénye: Bajzák Károlynak, melyben kertészeti telepnek egy 100 holdat magában foglaló területet kér, mit társaival egyetemben kezelnének a bent foglalt feltételek alatt. Tekintetes Képviselő-testület! A mai nyomasztó viszonyok között a kertgazdaság az, mely a földmivest a kétségbeeséstől megmentheti, melynek mondhatni ezer ága közül valamelyik meghozza a várt jövedelmet bővebben, mint a most folytatott gabonatermelés, midőn a szomszéd vámszerződés miatt a magyar piac annyira el van

tízennyolcz szál deszkát, hatot koporsónak, ha időközben meghalna a főbíró a város hű szolgálatában, tizenkettőt pedig máglyának, ha áruló lenne hazája és szülötte városa ellen.

Erre megnyílt a ház kapuja s bedöcögött rajta a nehéz szekér dörömbölvé. A főbíró átvette a tízenyolcz szál deszkát, melyből hat szál illeti a hűséget: koporsónak, tizenkét szál a hűtelent: tűzmáglyának.

Azzal felkisérték a megválasztott bírót a városházához, ott a két legöregebb tanácsos kezén fogva fölvezette a tanácssterembe s a hosszú zöld asztal fejnél a bírói karos székbe ültette: mire a négy legifjabb tanácsos a szék négy lábát megfogva, fölemelé a főbíró a vállára s úgy vitte ki a városház erkélyére, míg a terembe levő száz polgár háromszor kiáltá el a vivátot. A harmadik vivát szónál megdördültek a piaczon felállított mozsarak s egyszerre megkondukt minden harang a tornyokban, a zenészek megfutták a tárogatókat, az öreg dobót a székesegyház homlokzatán puffogtatá a város dobosa, a párkányzatra felállított polgárorség nehéz muskétáiból hármás sortűzet durrogatott a népriadal zaja közé, a szalmát egy pillanat alatt fölseparték az utcákról; úgy indult

meg aztán a városházától a díszmenet, a czéhek zászlóival, a polgárkatonasággal, közepe a mennezet az új főbíróval, sorba jární minden felekezet templomait, annak tanúságául, hogy minden felekezet vallását, törvény és békekötés szerint tisztelni fogja az új tanácsfő. Ott magyar, német, tót nyelven imádkoztak s a körmenet végeztével a főbíró tóra ültették, kezébe adták a város pallósát, annak jelül, hogy harc esetén a várost fegyverrel is meg fogja oltalmazni s ekként kísérték a házáig vissza, folytonos harangzugás, trombitaharsogás mellett. A megválasztott bíró aztán az ünnepélyesség végeztével az egész tanácsot megvendégelte, nem feledkezvén meg annak legkisebb szolgájáról sem.

De már I. Lipót alatt csak az árnyéka sem maradt meg a nagy kiváltságnak. A hitfelekezettek jogegyenlőséget szertéptek, a protestánsok ellen irtó hadjáratot indítottak, a magyar alkotmányos szabadságot egyenesen kivégzésre ítélték a császár tanácsosai. Véres betűkkel írták meg ennek a szomorú korszaknak a történetét.

Kiáltó bizonyága az időknek, hogy e megsemmisítő önkény ellen elvégre maguk az ország legfőbb méltóságai voltak kénytelenek

az összeesküvés végső módszeréhez folyamodni: olyan nevek, mint Zrínyi Péter, Frangepán Ferencz, Nádasdy Ferencz s mindezeknek vezetője: Wesselényi Ferencz, maga az ország nádora. Csak nemrég még mind hatalmas hadvezetők a király oldala mellett.

Mind katolikus főurak voltak. És ezek szöveterkeztek éppen a jogaikban eltiport protestáns rendekkel, a Thökölyekkel, a vakmerő Petróczyval. Az egész országon átszövdött az összeesküvés. Nem volt más segítség, mint a fegyveres ellenállás

Ámde az egész összeesküvésnek a lelke elveszett Wesselényi elhunytával. Igaz, hogy minden beavatottnak a titkát is magával vitte a sirba; de a homályban is hagyta őket, a melyben azok nem látták oly tisztán, miként ő. Zrínyi, Frangepán, Nádasdy a Dunán túl, a Thökölyek, apa és fia, a merész Petróczy a felső megyékben, Rákóczy Ferencz a Tiszán túl elhamarkodottan nyultak a fegyverhez. De már akkor a császáriak mindenütt körülfogták őket: mindenütt a harcához kezdtek volna, már meg voltak verve.

(Folyt. köv.)

áraszta külföldi gabonával, hogy a magyarországi gazda kényszerül olcsón elszökni gabonájától, hogy legyen néhány frjtja, miből családját elláthassa, s így, ha nagy termés lenne is: kevés hasznat bír bevenni; ez a mai állapot lesz oka az elégedetlenségnek, midőn egyik ember a másikban ellenséget lát, csak azért, mert talán valamivel többje van, mert valamivel boldogabb. Kell tehát az államnak és kell a községnek oly eszközről gondoskodni, mely ezt a rák-sebet gyógyítja, mely a mai gabonatermelés mellett a népek egyébként jövedelmét ad. Alább azokról a módokról, melyeknek segítségével Martonoson a kertgazdaságot meg lehetne ismertetni, sőt kedveltetni is mindezen ágában, mert nem kevesebb, mint 100 holdat magában foglaló területet óhajtunk mintaszerű kertnek berendezni, a hol a kertészet mindennemű ága, azonkívül pedig a méhészet, selymészet, vesszőfonás és később (gazdasági) kertészeti szakiskola, mindezek behozatala után lehetőleg a gyermekjáték készítő tanműhely létesítenénk.↓

Tekintetes képviselő-testület!

Hosszasan nem akarom indokolni ennek hasznosságát, mert a főnnebbiek közül is lehet vonni a következtetést: hogy a községre nézve mi minden előre ki nem számítható haszna lenne ennek! Hogy ne mondjak sokat, egy-párt említek fel példának:

1. A község szegényebb sorsu lakossága tisztességes foglalkozás és keresethez juthatna, mert mi évenként körülbelül 100 embertől 500—600 embert is foglalkoztatnánk s így a szegényebb osztály nem lenne kényszerülve messze vidékre, nehéz munkára vándorolni, hanem helyben is megszerezhetné, a mire szüksége van s telepünkön a nyomorultak is nyerhetnek foglalkozást: a község terhe ez által is könnyítenék.

2. Az ifjabb nemzedék a hasznos munkában neveltetnék, mely már magában is elegendő arra, hogy tervünk valósítsák, mert mint tanító arról vagyok meggyőződve, hogy a népet takarékosságra, becsületességre, szorgalomra és munka által munkára kell nevelni, én egyedül ebből a szempontból vállalom részt a létesítésnél, ha ezek meg vannak, úgy boldog lesz a család, a község és az édes haza, ez pedig a kertgazdaság elsajátítása által elérhető.

3. A község lakossága mindenféle kerti szükségletét fedezhetné, mindent olcsóért beszerezhetne, mert úgy tudom, hogy telepünk többször egy negyedrészt és némelyeknél fele árral olcsóbban adnák helyben, mint a mit a vidékre küldünk.

4. A község ingyen befásíthatná az egész község területét, mert telepünk előirányzatba vett annyi fát, mit alább fogok részletezni, hogy azzal a községet és határát be lehet ültetni.

5. A község meg lenne mentve a már elodázhatalanná vált faiskola megnagyobbításától is, mert telepünk a népek olcsóért, a községnek pedig ingyen ad elegendő fát.

6. A község jó hírnevét emelné, mert mi annyit termelünk, hogy külföldre is szállíthatunk.

De nem akarom tovább tek. képviselő-testületet untatni, mert ezek és az itt fel nem sorolt előnyök tisztán lebegnek minden ember szeme előtt.

Tek. képviselő-testület!

Fennebb azt írtam, hogy a község és az állam hozhat áldozatot a nép javáért, mi

azonban Martonos községtől semmiféle áldozatot sem, hanem csak egy kis jóakaratot kívánunk.

Hogy tervünk valósítsassék, nem kérünk egyebet, mint egy eddig hasznavehetetlen 106 hold (1600 öl) föld területet, mely ért mi minden évben többet aduuk, mint mennyit az jelenleg jövedelmez.

Az általunk kért terület a görög k. templomnál bevezető rampa irányába levő fűz vesszős erdő lenne, mely az ugynevezett „Kis-Tisza” a sziget, illetőleg azon erdő közt van, hol a nyári mulatságok szoktak tartatni.

Tek. képviselő-testület!

Tessék számítást tenni, mire használja a község azt a területet? Csak rőzsét terem, azt se sokat és mikor azt a keveset is levágatja, részert és pénzért behordatja a község, alig marad valami tiszta haszon; talán nem becslöm kevéssre, ha évi hasznát most két frtra teszem, holdanként annyival inkább, mert csak minden második évben vágatik le.

Jövőben meg annyit se fog jövedelmezni, mert az egész területet megtámadta egy aranka-féle növény, mely úgy a fűzfát, mint minden más növényt, mint a tűzlepörköl úgy, hogy 4—5 év múlva az egész terület kopár lesz; tessék szakszerűen meg nézni, úgy, hiszem állítom — sajnosan — igaz lesz.

Mi ezen területért adnánk évenként:

1. 400 (négy száz) frtot harmincz évig — a mi 12000 (tizenkétezer) frtot biztosít a községnek.

2. A harmadik év végén 1000 (ezer) drb kiülthető fát, mely ezer drb fa értéke 400 frt, a negyedik évtől kezdve pedig 25 év végéig, évenként 500—500 (ötszáz) drbot, melynek értéke 200 frt, szabadon választván: a gyümölcs-, disz- és lombos fát: ez összesen 24 év végéig 11.500 (tizenegyezeröttszáz) drb 4600 (négyezerhatszáz) frt értéknek felel meg, mit ingyen bocsájtnak a község rendelkezésére.

3. Harmincz év múlva 5 éves gyümölcsfával állítjuk be az egész területet, úgy, hogy a község száz holdas gyümölcserdőt kapna vissza, mintegy 6000 (hatezer) gyümölcsfával, mely legolcsóbban 5 frt számítva is többet érne 30,000 frtnál; az ehhez hozzávesszük még a mulhatlanul bekövetkező erkölcsi hasznát is, olyan ajánlat lesz, melyet minden józan gondolkozású ember helyeselhet, mert mi harmincz év alatt 43,600 (negyvenháromezerhatszáz) frtot adunk a fákkal együtt, mely területhez hozzá kérjük még a kis Tiszát is, melyért ugyan haszonbért nem adunk, mivel innét locsolnánk és a területet lassanként töltötenék.

Ezen területet óriás áldozatok árán fogjuk használhatóvá tenni, mit ha fegyelmbe vesszünk, nem lesz kevés az általunk ajánlott bérösszeg, mert mi azt fizetjük, bármintó szárazság, vagy áradás lesz.

Társakul Egyesületi tagok jeletkeztek, kik kezelnék a telepet, az „Országos műkertészek és kertgazdák országos képző- és segélyező egyesülete” pedig a felügyeletet gyakorolná. A társulat teljes címe lenne: „A Magyar segélyzőműkertészek és kertgazdák országos és képző egyesületének szakiskola telepe.”

A szakiskola felállítását után az ország különböző részéből jövő tanulók is diszére és hasznára válnának a községnek, mert az ide tanulni jövő fiatalok élelmezés és egyéb

ellátási szükségletét a községből fedezhetnék, mely idővel 200—300 tanulóval is állhat.

30 év eltelte után a község, ha óhajta, a berendezett telepet 10 (tíz)%-kal olcsóbban átválthatja, melyre első sorban jogot formálhat, ha azonban ezt tenni nem akarja, akkor a szerződött fákon kívül a társulatnak annyi idő engedessék, hogy beruházásokat értékesíthesse, azonban a társulat, ha újból megegyezhet a községgel, ehhez első joga van az intézmény megalkotóinak, illetőleg, ha szakiskola is áll fön a magyar műkertészek és kertgazdák orsz. képző- és segélyező egyesületének, sőt, ha a körülmények kedvezők lesznek örök áron is átveheti az egyesület.

Ezekben kívánom szerény kérelmünket előterjeszteni, mit a Tekint. képviselő-testület jóindulatu támogatásába ajánlván, vagyok.

Martonoson, 1894. októder hó. 8.

Bajzák Karoly,
egyesületi tag.

Hátalpján kívül áll:

A képviselő-testület 125/892. sz. határozata értelmében a gazdasági tizes bizottságnak kiadta.

A nyilatkozat.*)

A csunya műfajnak lepesunyább példája került ma a kezünkbe, írta chevalier Tomasev Zavisics Táczsa. Kibocsátotta Petrovoszellón, Gágics Nika és Jása szintén gavallérok előtt.

A nyilatkozat arról szól, hogy egy leány aki a télen megölte magát, mert rossz étellel vádolták, csakugyan rossz ételt is volt. És éppen Tomasev Zavisics Táczát választotta ki magának az élet gyakorlására. Aki életében elárulta, halála után pedig emléket kiszolgálattja a közmegevítésnek.

Mit: vétett neki ez a leány? Előbb szerelmet adott neki — ha igaz — aztán megölte magát undorító árulása miatt. Örültség vagy gagszág vezérlti rá ezt a kénevé embert, hogy egy szegény leány holtestét a szegénypadra hurcolja és ott . . .

Ne tovább.

Undorodunk ez irni és olvasni tudó, állítólag uri ruhában járó fiatal embertől, de az esete olyan raritás, hogy lehetetlen azzal nem foglalkozni, nyilatkozata az a nyomtatvány, amelynél utolsóbb magyar presből nem került ki soha.

Zavisics Táczsa írja:

En a templomban nyilvánosan a szent evangéliumra megesküdtem, hogy személyesen meggyőződtem, hogy . . . Amire megesküdött a becsületes férfi, azt nem lehet itt kinyomatni. A petrovoszellói templom, nem szent és nem templom, miután az esküvés elhangzott benne. Minden férfi erkölcs, az egész társadalom becsülete, a női nem tisztelése egyben és egyszerre elárultatott ottan. Ki engedett be oda egy embert, hol az a pap és miféle község az, mely e szent atyáról le nem szedte nyomban a talárt.

Úgy, de az esküdő két barátja is megesküdött ottan a szent evangéliumra, hogy látták Zavisit kiugrani annak idejében a szegény leány ablakából. Éjjel odavoltak rendelve általa hogy lássák, amikor jön a pástoróráról. Hogy ezt elhiresztoljék és tanúságot tegyenek róla. Leleplezzék a leányt.

De miért? Kinek állott az érdekében? Egy tanítónak és egy papnak.

*) A Magyar Hírlap-ból vesszük át.

A leány falusi tanítónő volt, Petrovics Katalinnak hívják. Fekszik a temető mellett árokban, mert nem finom angol bulldogg revolverrel, hanem a komisz vászoncelédék házi-mérgével, a garasos szerescsikával ölte meg magát. Sírját buján benőtte a fű, mezei-virág, bánja is ő már az egész borzasztó nyomorúságot!

Hanem mért végzett magával, ha csakugyan nem volt szelídeletű?

„Szennyes, boszualló szíve és nyomorult barátai vitték reá a csunya keresztényietlen tetterre” írja a keresztény Tácsa.

Meghalt, hogy őt megboszantsa vele! És volt nyomdász, aki e szavakat ki-nyomatta és nincs törvény, amely az ilyen írás szerzőjét az elnéző ügyesség helyett át nem szolgáltatja a szemfüles peczérnek.

„De nem muszáj volt neki azért megmérgeznie magát”, mondja tovább a nyilatkozó.

Arva Petrovics Katalin! Igazán nem volt muszáj. A szegénytől megrettenni abban a környezetben, amely maga a szemérmelenség lehetett. Ott, ahol az isten szolgálja és a kultúra szolgálja összeszövetkeznek a kor legutolsó férfival, hogy meggyallázzanak és lehetetlenné tegyenek egy magányos leányt — ott nincs erkölcs és nincsen helye a pirulásnak.

Mert úgy a bűnvizsgálat, a falu két első férfjának felfüggesztése — fájdalom, csak in effigie — nem bizonyította be eddig a papnak és a tanítónak bűnét, a tanítónő martíriumával szemben: ez a nyilatkozat kész kezesség, okmány, eskü.

De mit ér ez is? Mit lehet tenni e kettővel, e hárommal? Büntetőtörvényünk oly szegény, büntörendszertünk oly humanus. Mért foglalkozunk a Társaság-ban e — hálaistennek — társaságon kívüli esettel? Általánosságokat belőle levonni nem tudunk és másrészt tudjuk, hogy az egész cseppet sem mulattató.

Egy könyvet kérünk a kls falu elhagyott martírjának, a rövidhajú tanítóleány-
nak, akár igazság, akár csak rágalom volt megbotlása. Ha ártatlan volt, ha nem: ismeretlen alakját fogja körül részvét.

És a közmegvetésnek akarunk átadni őt embert, bár csupán egy messze község obskurus alakjai. Ezek:

Tomásev Zavisics Tácsa gavallér.

Popovits Pánta plébános.

Alexits Milos tanító.

Gágics Nikola) tanuk.

Gágics Jása)

bács petrovoszellói lakosok.

B. S.

Magyar műkincsek.

E cím alatt a műbarátok köre olyan fényesen kiállított diszmnak ad ki, amilyenek párja alig akad a magyar könyvpiacon. Ez a diszmn az építészetnek, festészetnek, szobrászatnak s a művészeti iparnak hazánkban, valamint a bécsi udvari gyűjteményekben létező legkiválóbb magyar vonatkozású régi emlékeit öleli föl s ezéja az ország művészeti alkotásokban való gazdaságát föl-tárni előtűnik s a külföld előtt. Hogy ezt a magyar nyelven kiadott 600 s a francia nyelven kiadott 200 példánnyal elérhetni-e, azt ugyan kétségbe vonjuk, de a műbarátok

köre ezáltal is fokozni akarja kiadványának ritka becset. Előfizetés útján mindössze 100 magyar példány lesz 250 forintjával kapható. A „Magyar Műkincsek” szerkesztését gróf Csáky Albinné elnöklété alatt Radisics Jenő végzi, dr. Szendrei János, Emich Gusztáv és Feszty Árpád közreműködésével.

A szövegírók közt is csupa kitűnő nevet látunk, az előszót pedig Jókai Mór írta meg a következőképen:

„Műveltség, művészet — és művesség. Három szó, három fogalom, mely egyesülten egy nemzet létjogát biztosítja az anyagi hatalom mellett; de még azzal szemben is. A műveltségnek kritériuma a közérköles, jó törvények s azoknak jó kezelése és tisztelete, a tanügy, mind szel-tében, mind magasságában kifejlődve, a tudomány és irodalom, a vallásosság és humanizmus, egészségügy, — a rendezett pénzügy, a biztos életpályák minden téren, a szabadság s azzal helyesen élnitűadás és visszamenélés, a hazaszeretet és áldozat-készség.

A művészet kritériuma a lángész, a teremtető, mind képző, alakító és elő-adó megjelenésében.

A művesség (ami nem új szó, csak elvont egységes kifejezés a „lézművesség, aranyművesség” szóból) kritériuma az ízlés. Könyvünk az utóbbival foglalkozik. A hazai művességgel: befoglalva az ötvös, képfaragó, díszítő, műkovács, takács és gelencsér mű-vesség hazai és hazánkban található remekeit.

Mi a hazai művességnek helyet köve-telünk a honalkotás nagy hivatásában, épen úgy, mint a műveltségnek és a művészetnek. A nemzeti szellem épen úgy a honfoglalók té-nyezőihez tartozik, mint a haderő. — Amennyit az égből elfoglalhatunk, annyi föld a mienk a lábunk alatt.

Az a műves, kinek vésűje a bronzot arany értékűvé nemesíti, a vasat ezüstnél drá-gább ércévé alakítja, kinek kalapácsa alatt a nemzeti szellem megnyilatkozik, kinek keze alatt a holt anyag a század tanujává gyu-ratlik át, — csakugy a honfoglalók közé tartozik, mint a hadviselő vitézek.

Honfoglaló őseinknek nemcsak diadal-mas fegyvereik szerzék meg a hatalmi jogot a hazában: de még maga az a fegyvertet is, amelyet viseitk. Azok a vértzetek, azok a harcosok köntöseit díszítő boglárók, ék-szerek, mikről az egykoru történetirők be-szélnek, azok a faragványos kúrtók, serlegek, de maguk a nyiltartó puzdrák, nyergok is tanuskodnak róla, hogy a honfoglaló magyar nemzet már bejövételénél egy magasra fej-lődött kézműves ipart hozott be magával. — A hegedűsök lantjai, az igricesek kobozzai, a himzők, takácsok osztóvátái, az ötvösök té-gelyei, a timárok sajtói, a vátkovácsok ka-lapácsai, a faragók vésűi, — ezek mind a harezoló dandárokkal együtt jöttek be a ha-zába, — s ezek tanuskodnak a honfoglaló nép művelődési hivatásáról.

A királyok alatti korszakok tökéletesi-ték e hivatást.

S ennek a magas foku iparnak, ennek a lelekfejlesztő művességnek a remekei nagy számban és nagybecsű példányokban őriztet-nek hazánkban és hazánkban kívül is, melyek a korrall együtt haladó ízlésről tanuskodnak; de a mellett valódi magyar jellegű, követ-kezetes fölfogásról.

Ezeknek a kiválogatott gyűjteményét fogja bemutatni a művelt világnak ez a ha-

zai Műbarátok Köre által kiadott emlékkönyv, mely technikai kivételében maga is egyik ta-nusága lesz a hazánkban tökélyre fejlett re-producáló művességnek, s a mig egy része díszét fogja képezni minden fényes uri te-remnek, addig tanulmányt képező minta mes-terművet nyújt minden magasabb ezéla tö-rekvő munkás műhelynek.

A magyarázó szöveget e téren legszak-értőbb íróink szolgáltatják a műremekkekhöz: egyesítve az érdekest a tanulásossággal, a gyönyörködtetőt a hasznossal, — a legava-tottabb, gondos szerkesztes mellet.

E cikkek, amennyiben a műkincsek leírása közben magára az azokhoz fűzött törté-telelemre is kiterjeszkednek, a korrajzok ér-tékével bírandnak.

Budapest, 1895.

Dr. Jókai Mór.

H I R E K.

— **A Király Bácskában.** Zentáról írják lapunknak: Ő felsége a magyar király elszállásolása tárgyában előintézkedéseket te-endő Brankó udvari szállásmester, Wahl An-tal, II. gyalogezredbeli kapitány és Fábrik, udvari szakács f. hó 15-én azaz tegnap szombaton városunkba érkeztek. A már a fővárosi lapokban jelzett szeptemberi bánfi-hunyadi hadgyakorlatok nálunk Zentán foly-tattatnak, mely alkalomból Ő felsége szept-ember 20. és 21-én Zentán, mint a hadgya-korlatok főhadiszállásán fog tartózkodni. Ő felsége a király az Eugen-szállóban és kisé-rete az azt környező helyiségekben fog lak-ni. A vezérkart Beck báró vezérkari főnök-
kel a város háza közigazgatási emeleti és a kapitánysági hivatal földszinti helyiségeibe fogják elszállásolni.

— **Császka György** Kaloosa bőkezü érseke városunk iránti atyai gondoskodásá-nak újabb tanujelét adta, azon tervét, hogy a kisedovónői képezde városunkba helye-ztessék el, a megvalósulás felé egy lépéssel közelebb viszen. A keddi délutáni vonattal a bőkezü érsek megbízásából Konecsányi Endre érseki mérnök, D'Abertó hírneves olasz fásító, Hussyd érseki építész városunk-ba érkeztek, egyrésztől az árva ház telken építendő óvónői képezde tervének elkészíté-séhez szükséges helyszíni felmérések eszkö-zése, másrésztől pedig az új templom meny-ezete freskóinak mely helyeken leendő elhe-lyezése megállapítása czéjából. Ez alkalom-al a plébánia telken levő oszlopra a ma-gyar korona is feltételet.

— **Szabadka város** főispánjává, mint bennünket Budapestről értesitenek — Schmausz Endre Bács-Bodrogh vármegye alispánja lesz kinevezve. Kineveztetése a miniszter tanács-on már keresztül ment és fölterjesztetett Ő felsé-gehez megerősítés végett. Forráson szerint Schmausznak szabadkai főispánná leendő kineveztetése a Vojnich István dr. nak meg-yei főispánná leendő kineveztetésével egy-idejűleg fog megjelenni a hivatalos lapban. — Bár törásunk megbízhatóságában kételked-nünk egyáltalán nincs okunk — mégis a dolog természeténél fogva a bizonyos fenntar-tással közöljük e hírt, bár nem zárkozh-atunk el annak kijelentésétől sem, hogy Schmausznak alkalmasabb főispánt ez időse-rint nem tudnánk Szabadkának kivánni.

— **Személyi hir.** Br. Kotz Venczel cs. és kir. lovassági tábornok f. hó 14-én Budapestről Szabadkára érkezett s másnap az ott allomásozó 4-ik huszár ezred felett szemlet tartott. Másnap reggel Bajára utazott.

— **Nyilvános köszönet.** Bács-Bodrogh vármegye alispáni hivatala az újdvidéki nő-egyletet által, a megye árvizkárosultjai segélyezésére eszközölt gyűjtés alkalmából a nőegyletek elnököknél megleghanu, köszö-nő átiratokat intézett, melyek közül alábbiak-ban közöljük dr. Flatt Viktoréhoz, mint az

I. ujvidéki nőegylet elnökéhez intézett átiratot: Meltóságos Alföldi Dr. Flatt Viktorné urnóknak, mint az I. ujvidéki nőegylet elnökének Ujvidéken. Meltóságos Asszonyom! A folyó év tavaszán dult árvíz következtében Szabalya, Tittel, Mosorin és Vilova községek hajléktalanul és élelem nélkül maradt szerencsétlen lakosai nevében is hálás szívvel vettem kézhez Meltóságos Alföldi Dr. Flatt Viktor főispán ur utján azon nemesszívű adományt, melyet a Meltóságod vezetése alatti nőegylet a két társ-nőegylettel egyetemben a szerencsétlen árvízkarosultak nyomorának enyhítésére gyűjteni és megküldeni kegyes volt. Magukat a szerencsétlen károsultakat, úgy engem igaz hálára és őszinte köszönetre kötelez Meltógod úgy a nőegylet minden tagjának és azoknak, kik a gyűjtéshez hozzájárulni kegyeskedtek azon példányszerű jószívűsége, melylyel a nagy csapás által teljesen tönkretett nyomorultakon oly nagy mértékben és oly gyorsan segíteni sziveskedtek. Midőn ezen hálának és köszönetnek Meltóságod iránt ezennel kifejezést adok, arra kérem: kegyeskedjék azt a nőegylet összes tagjainak és a gyűjtéshez hozzájárult adományozóknak alkalmas módon telmésolni. Végül annak megjegyzése mellett, hogy a három ujvidéki nőegylet által küldött 1000 frtnyi azaz egyezerforintnyi összeg kézhez vételét a főispán ur Ó Meltóságának egyidejűleg elismertem, vagyok Meltóságodnak kiváló tisztelettel lekövetelt szolgálója. Zombor 1895. május 31-én. Schmausz Endre s. k. alispán.

— **Numero einz.** Igen tisztelt laptársunk a Bácska „A királyt váró Bácska” irt vezércikkében foglalkozik azon még nagyon is a tervezgetés stádiumában levő király látogatás esélyeivel, melynek esetleges bekövetkezését zentai tudósítások, s a megyei közigazgatás köréből legilletékesebb helyről nyert információ alapján mi is jelzünk mai számunkban. Bár egy kissé korainak tartjuk t. laptársunknak örvendezését, a hír valószínűsége esetére abban azonban mi is egész lélekkel részt fogunk venni. Egyet azonban t. laptársunktól nagyon csodálunk, s ez az, hogy elég naív volt egyik zentai collegánk azon híret komolyan venni, s azt lapja hátsó részében regisztrálni, hogy ő felsége a király zentai tartózkodása idejére lakásul az Eugen szálló 1-ső számú szobájá van kombinációba véve. Annyit bizony t. laptársunk is tudhatja, hogy királyunknak már majdnem példaszűrűnek mondható egyszerű életmódja dacára ő bizony, ha uton van is, nem szokott egy szobában lakni, hanem hogy neki bárhová menjen, s bármilyen nehézségekbe ütközék is, lakosztályokat szoktak berendezni. Azután valószínűsége arculesapása a zentaiak loyaltitásának, ha feltételezzük róluk, hogy ne akadna közöttük senki, a ki urának királyának ne lenne hajlandó külön lakást rendelkezésére bocsátani, mint az Eugen szállóban a Numero 1.

— **A gépékezelőket és kazánfűtőket** vizsgáló zombori bizottság f. év június 27-én fogja legközelebről vizsgálatát tartani, a m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében. (Megyeház.) — A vizsgálatra jelentkezőn hajtok, kellően felszerelt folyamodványait, a m. kir. államépítészeti hivatalhoz intézzék. — A vizsgálatra jelentkezőknek igazolniuk kell: 1) hogy a 18 életév betöltötték. (Ifjabb egyének keresztlevelel.) — 2) hogy magyar honossággal bírnak. — 3) hogy erkölcsileg kifogástalan életűek. A.) és 3.) alattiak bizonyos bizonyítványba is foglalhatók.) — 4) hogy fűtött kazán, illetőleg dolgozó gépezet mellett, gépész felügyelete alatt legalább hat hónap át dolgoztak. (Az erről szóló magánbizonyítvány az előjárásig által is megerősítendő.) — Egyuttal arra is figyelmeztetjük a jelentkezők, hogy a gépészjelöltéktől az állam hivatalos nyelvén oly mérvben való ismerete kívánatik meg, hogy a kiadott kazánügyi rendeleteket teljesen megérthessék; magyarral olvasni irni, beszélni tudjanak. A kazánfűtőjelöltéktől csak az államnyelvnek megértése, s a számok olvasása kívánatik meg.

— **Virág-korzó.** Mint azt már lapunkban előre jeleztük, a zombori kerékpár egyesület virág korzóját e hó 16-án vasárnap tartotta meg. Az idő kedvezett, vidékiek is jelentkeztek, kikkel együtt mintegy harmincz kerékpáros állt fel a korzóban részt veendő, a kerékpárok valóságos izlésesen voltak díszítve: s a virágkorzó sikerültnek még sem mondható. Nem pedig azért, mert a Zomborban levő nagy számú kerékpározókhoz képest vajmi kevesen s ezek közül épen — csekély vajmivel — azok nem vettek részt a virágkorzóban, a kiknek részvétele ez ünnepély fényét emelni hivatva lett volna. S ennek oka nézetünk szerint abban rejlik, hogy az ügy élen már társadalmi posztüknál fogva is nem épen az erre leg-hívatottabb egyének állottak. Nem akarunk félre érteni, s épen ezért egészen világosan akarjuk magunkat kifejezni. Mi teljes tisztelettel vagyunk mindenkinek társadalmi állása iránt, ha magát e társadalmi posztüknak megfelelően viseli, de nem látjuk helyén, hogy egy ilyen csak az egész város közönségének részvételével létesülhet ünnepélyesség sikerét egyes bár egyébként kifogástalan egyének társadalmi posztüójuknak meg nem felelő szerepléssel eleve kizárják. Az esti táncmulatságon egyébként kedélyes és vidám hangulat uralkodott.

— **Kenedich Kálmán a népszínházban.** Tegnap vendég szerepelt Kenedich Kálmán, színházunk tavali jeles tenoristája a népszínházban, ahol Hoffmann meséiben általános feltűnést kellet. Az összes lapok megegyeznek abban, hogy a népszínháznak külömb hangu tenoristája már régen volt, mint Kenedich és a „P. H.” a vendég szerepléséről a következőket írja: Erdekes vendége is volt a mai estének: Hoffmann szerepében Kenedich Kálmán, a vidéki színészet egyik legjelesebb tenoristája, mutatkozott be a fővárosi közönségnek. Kenedich egyike a legintelligensebb művészeknek, aki valaha a népszínház színpadán megfordultak. Hangja érczes, erőteljes, amellet fölülte rokonszenves timberű tenorhang, amelylyel kitünően tud bánni; előadása izléses, frazirozása kifogástalan, szövegkijelzése tiszta, érthető és világos. Játéka néha valósággal drámai nivóra emelkedik, amellet nem tuloz soha, a mi vidéki színésznél szinte hihetetlen dolog. A közönséget mindjárt a legelejen a pompás humorral előadott Kleinsack-kupléval hódította meg, meleg érzéssel énekelte a második fölvonásbeli magándalát és a duettet Olympiával és megindította a harmadik fölvonás nagy duettjét Antonióval (csak a „rémterzett”-ben dominált túlságosan, a többi két szólam rovására). A vendég-művész zajos sikert aratott; — mai alkálitása után alig kívánhatunk a népszínháznak a Dárdai halálával árván maradt tenor-szerepekre alkalmasabb személyesítőt, mint aminő Kenedich Kálmán; benne az ensemble intelligens, jóízű és hasznavehető művész fog nyerni.

— **Kerti dal-és táncestély.** A „Zombori iparos dalárda” 1895. évi június hó 22-én a „Vadászkürt” kerti helyiségében saját pénztára javára táncal egybekötött dalestélyt rendez, melynek műsora a következő: 1. Zsaskovszky F.: Mazur. Főfíkar. 2. Mangold K.: Legkedvesebb tanyám. Főfíkar. 3. Peterdi Sándor: Az orr. Vig monolog. Előadja Szabó Gyula ur. 4. Szentirmay E.: Szívhullámok. Főfíkar. 5. Kúeken: Normann dala. Főfíkar. Belépődíj személyenként 60 kr. Felülvezetések köszönettel fogatnak és hirtapilag nyugtáztatnak. Jegyek előre válthatók Mayer és Thum és Kollár József urak kereskedésében és este a pénztárnál. Kellemeitlen idő esetén a Vadászkürt nagytermében tartatik meg. Kezdeté esti 8 órakor.

— **Letartóztatott közzgávm.** Ismét egy eset, mely amugy is nem a legjobb hírből álló közigazgatásunk compromittálására alkalmas. Ó-Kanizsáról értesítik ugyanis apunkat, hogy a község közzgámja, Dukaj István már évek óta manipulál akként, hogy a kezelésére bizott hatyateki ingókat, felsőbb utatitásra értékesíti, de azok vételárával soha sem számol el rendesen. A koráb-

ban eladott ingok árával mindig úgy számol el, hogy a később eladottak vételárából befolyt összeget szállította be a megyei árvatárba, s így az árvák vagyonából esetről-esetre szaporodó kényszer kölcsönöket tartott meg magának. Manipulációja végre önmagától kiderült, (felettes hatósága talán még most sem jött volna reá, a mi nem épen nagy csoda, mert hát az ellenőrzésnél csak fontosabb dolog a korteskedés) s mert kiderült, a főszolgabíró letartóztatta, a mit aztán t. laptársunk a Bácska dícséretre méltó ösztintéggel úgy fejez ki, hogy Matkovits főszolgabíró „kénytelen volt ő letartóztatni.” Hát bizony szomorú kénytelenség, ha az embernek ezt egy kortesséval kell megcselekednie.

— **Iskolai jelentés.** A zombori izr. elemi népiskolában a nyilvános évszáró vizsgák f. hó 23-án fognak megejtetni, és pedig délelőtt, 9—12-ig úgy a fiu-, mint a leányiskola l. s 2. osztályában, délután 3—6-ig a fiu — s a leányiskola felső osztályában, melyekre a t. szülők s a tanügy barátaí tisztelettel meghívattak.

— **Képviselő beszámoló.** Rohonyi Gyula képviselő vasárnap tartotta beszámolóját Hódásghon az ottani városi és környékbeli intelligencia jelenlétében. A szabad-élvű párt szépen fogadta és ünnepelte képviselőjét s lelkesedéssel hallgatta a beszámoló beszédét, különösen annak egyházipolitikai részét. A beszámoló beszédet bankett követte.

— **Az ebek veszettségéről** vettük az alábbi megszívneli való sorokat. Zürich. 1895. jun. 17-én. Tisztelt szerkesztő ur Becses lapjának rendes olvasója lévén, az utóbbi napok eseményei között egy veszett eb garázdalkodásáról is olvastam. Ez eb több embert és ki tudja hány más ebet mart mert melyek a betegségét tovább terjeszthetik. De hiszen az másutt is előfordul és nálunk sem első eset, de hátha lehetne, ha nem is a legutolsó, de legalább igen ritka események közé sorozni az ilyen szerencsétlenségeket. És milyen egyszerű eszközlel lehetne ezt elérni! Zürichben, hol jelenleg tartózkodom, nincs gyepmester, é másrészt azonban e nem minden városban lehet annyit ebet kóborolni látni, mint itt. És mégis sohase lehet olvasni a lapokban, de még hallani se veszett eb marasról igen egyszerű okból. Zürichben és a többi schwaizer városokban minden eb szájkosarat visel. Azokat az ebeket pedig, melyek az utcán e nélkül kóborolnak, v rendőrök egyszerűen lelővik, de ez nagyon ritkán fordul elő, mert az idevaló polgárok nagyon is belátják ennek az üdvös voltát. Ennek a haszna csakis az, hogy ha egy eb meg is vész, nem marhat és így a betegség nem is terjedhet. Kérdezem, nem lehetne nálunk is elrendelni, hogy ebekre szájkosarat alkalmazzanak, mert az e nélkül kóborló állatok el pusztítottak? Nem lenne az hasznos rendezet? Eltűnnének bizonyára a veszett eb marás című rovataik akkor a lapokból... Tisztelettel: Ifjabb Tunner Nándor.

— **Egy dalkör, mint szalka.** Mindig vannak olyan egyének, a kik gondoskodnak arról, hogy a „csoda-bogarak” világa ki ne pusztuljon. Ilyen furcsa dolog esett meg Ó-Becsen a minap, a mely élenk világot vet annak tervezőjére. Történt ugyanis, hogy az „ó-becsei” polg. magyar dalkör — az ujvidéki dalversenyen a harmadik díjjal lett kitüntetve. Ennek — azt hinnők — hogy minden ó-becsei polgár örült. Nem! Találkozott egy, a kit e dícsőrt sértett és képzelt hatalmát arra akarta felhasználni, hogy a dalkör örömebe keserűséget vegyítsen. A dalkör tanhelyiségűl a róm. kath. iskola egyik termét használja évek óta, most egyszerre szalká lett ez Fonyó Pál plébános és iskolászeki elnök szemében, iskolászeki ülést hívott össze és tárgyul tűzte ki: a dalkör helyiségének felmondását. Az ülésen az elnök azzal okadolta ezt, hogy tudomására jutott neki, hogy a dalkörben egyesek róla beszélnek, vicczelődnek, sőt talán még izgatnak is ellene. (No de ilyet! Kérem ne

nevensenek!) Amde az iskolaszék nem fogta ezt föl oly tragikusan és korántsem látta helyesnek egy humanus együletet, a nemes feladatot teljesítő dal- és műkedvelői kört a helyiségből kitiltani, hanem egyhangulag elejtette az elnöki indítványt. De most jön a humor! Az elnök sürgetésére abba még is beleegyeztek, hogy a dalkör elnöke átiratlag felkérendő, hogy figyelmeztesse a dalköri tagokat, miszerint tartózkodjanak a plébánosról beszélgetni az iskolahelyiségben. Miért ettől félni! Ok nélkül nem zörög a haraszt!

— **Érdekes panasz.** Lévay Simon, a „Szabadkai Hírlap“ szerkesztője azon panaszokd megterjedelmé vézérékben, hogy őt a polgármester és a kiküldött pénzügyigazgatósági közeg annyira gyűlölik, hogy nem akarják saját bevallott adóját elismeni, hanem kevesebbel adóztatták meg, miért is elveszti biz. tagsági jogát. — Panaszja figyelmebe vétetett és megengedték neki, hogy a kívánt vagy adót fizesse és ennek alapján virilista legyen.

— **Hymen.** Diks Lajos n. palánkai segédjegyző és tart. honvéd hadnagy eljegyezte Fehérvári Irén óvónőt.

— **Uj-ügyvéd Zentán.** Hajdu Dezső dr. ügyvéd irodáját Zentán Rudics Farkas házában megnyitotta.

— **Jegyző választás.** Kulpin község jegyzőjévé e hó 8-án Kolozsvári Sándor főszolgabíró elnöklötte alatt — 4 folyamodó közül — Mirkovits Lyubomir ottani aljegyző választott meg egyhangulag.

— **Ajánlat az ó-becsei ártézi víz-re.** Hogy az ó-becsei piactéri ártézi kút-ból ismét erős gyógyhatású víz tér elő, Schumacher János, Klein A. és Róth M. ajánlatot adtak be a város képviselőtestületéhez a gyógyviznek fürdői célokra való felhasználására. Az ajánlat szerint 30 fülkével bíró épületet emelnének azon a háromszögön, ahol az ártézi kút van és három évi használat után azt a város tulajdonába engednek át. Az épület faoszlopokon téglából épülne. A szegények ingyen fürdőt nyernének.

— **A szenttamási gyilkosság.** Ez évi ápril 21-én este 9 óra tájban mint annak idején megírtuk Theodorovits Mita szenttamási volt jegyzőt az utcán agyonverve találták. Az eset annál nagyobb feltűnést keltett volt, mert úgy süttögték, hogy a megölt jegyző felbérlet gyilkos áldozata lett, s mert állítólagos tettesként Gavanszky Pánta községi rendőrt fogták be. Ezen senszátiós ügyben az újdéki törvényszék meghozta már vádhatározatát, mely szerint Gavanszky Pánta tagadás daczára az összegyűjtött gyanúok alapján gyilkosság büntette miatt vad alá helyeztetett.

— **A hyppodromban egyre tartanak az előadások,** de a közönség nem részesíti abban a pártfogásban a társulatot, a melyet pedig az méltón megérdemelte. A héten „A Váradó csoport“ és a Zurkovits Mihály jutalomjátékai voltak, s mindkét alkalommal olyan piecek kerültek előadásra, melyek bizony nagyobb közönséget érdemeltek volna meg.

— **Nyilvános elszámolás.** Az újdéki főjegyző által a Bács-Bodrogh megyei árviszkarosultak javára rendezett gyűjtés fényes eredményű volt, amennyiben az egybegyűlt adományok összesen 1000 frtot tettek ki, mely tekintélyes összeg a Bács-Bodrogh megyei alispáni hivatalnak megküldetett.

— **Eljegyzés.** Iritz Ede m. kir. honvédségi szakaszvezető Szegeden, mult hó 31-én jegyet váltott idős Braun Vilmos zentai polgár leányával Riza kisasszonnyal.

— **Uj adóhivatalok.** A pénzügyminiszter ez év folyamán tizenhat új adóhivalt állít föl. Adóhivaltat kap megyénkben Tittel is.

— **Mikor a riporter aradozik.** Egyik szabadkai lapársunk következő hangozatos hírből örökit meg egy szabadkai jó

murit. Ház-szentelés. L. M. köztisztlet és szeretetben álló városi polgárnak és nejenek a W-utczába levő egészen ujonnan átalakított díszes lakházakat ősi szokás szerint. f. hó 13-án Urnapján, d. u. 5 órakor egyházi áldással felszentelték. Az egyházi szertartást Mamuzsich Mátyas prépost-plébános eszközölte fenyves segédlettel. A ház udvarán felterített asztalokat azonban a közbejött váratlan esőzés folytán a szomszédos „Pest“ szálloda éttermében kellett elhelyezni, hová a meghívott nagyszámú díszes társaság (mintegy kétszáz) Miklós Istvan tamburás zenekarának „Rákóczy-induló“-ja mellett át is vonult. A kitünő magyar lakoma következő étfogásokból állott: 1) malacz, borju és marhapaprikás; 2) forró fánk friss túróval és prsnacz (specziális bunyevác turos rétes); 3) borju és liba sült és rántott csirke fejes öntött salátával és uborkával; 4) több rendbeli tesztaneműk, gyümölcsök és sajtok. 5) Valódi hamisítatlan szabadkai siller bor Deesy-féle szükvízzel. — A pecsenyénel felköszöntött mondott a prépost-plébános: éltezve a derek házigazdát s a faradhatlan ház úrnőjét, különösen kiemelvén az ő munkás szorgalmukat s példás életüket, mely nekik függetlenséget s megérdemelt vagyonot adott. A rövid felköszöntött hosszas s lelkes eljenzés követte. *Sok, nagyon sok mulatságban volt része e sorok írójának, de olyan kedélyes, barátságos és vendégszerető mulatságban, mint ez a házszentelési ünnepély volt, már régen nem volt része. A kedélyes s barátságos mulatság — lambura zeneszó mellett — ügyösölván másnap estig tartott.* Hajnalkor az idő kiderült s a vendégsereg vissza vándorolt a felszentelt ház udvarába, hol terített asztalok várták a vendégeket. A minden ízében sikerült mulatságról mindenki kedves emlékekkel távozott. (De aligha jözanon. Szedő.)

— **Nagy vihar.** Mult szerdán este erős vihar vonult el Ó-Becse fölött. Előbb jéggel vegyest, majd a nélkül zuhogott a zápor. Villám-villámlást ért, sőt több helyen le is csapott, a mit a földrengető dörrenés árult el. Legnagyobb kárt a m. kir. postahivatal épületében tett, a hol a főnök lakásának kéményébe ütött, izzó darabolva a téglákat s forgácsosá vágya a hatalmas gerendákat. A szobákat bűzös kén szag tölte meg és megrengeté az egész épületet. Az ijedségen kívül komolyabb baj nem történt. A szegedi utcában is lecsapott a Hirschenhauser házában a kéményébe, azon kívül az újdéki utcán egy szerb paraszt házába.

— **Urnapi botrány.** A zentai urnapi körmenet alkalmával mélyen megbotránykozott jelenetnek volt tanúja az ájtatosságot végző katolikus közönség. A Sz. Háromság szobránál felállított sátrat alig hagyta el a körmenet, néhány éretlen gyerek es felnőtt ember, gonosz kezekkel neki esett a sátor díszítésének és nagy lármával, dulakodással lerangatta. A nagy dulakodásban a sátor összerogyott és a Sz. Háromság párkányán levő szobrok közül háromat magával rántott. Szerencse, hogy a lezuhanó súlyos szobrok emberéletben nem tettek kárt.

— **Szinészek Ó-Becsen.** Kunhegyi Miklósnak jól szervett operette, vígjáték, népszínmű és drama szintársulata, mely jelenleg Török-Becsen működik augusztus hó 1-én Ó-Becsebe fog jönni, hogy ott egy hónapon át előadásokat tartson.

— **Az ó-becsei járásbíróság vizsgálata.** Dr. Devich László újdéki törvényszéki elnök az ó-becsei járásbírósnágnál az előírt évi vizsgálatot a lefolyt heten teljesítvén, a kifogástalan rendben talált bíróság tagjai iránt — miként értesülünk — megelegedéseek adott kifejezést.

— **Halózáás.** Zentának egy általánosan ismert alakja, Lövey Gergő f. hó 13-án bevégezte földi pályafutását 84 éves korában. Jómódú nemesi családból származott és a régi világnak tekintélyes helyet töltött be a társadalomban. Még a Bach korszakban viszályonul minden nyilvános szerepléstől, noha tehetségéhez mérten szép állással kínál-

ták meg. Nagy hazafisága nem engedte — mint ő maga mondotta — hogy a németet szolgálja. Családot nem alapított, mint legényember elégedt munka nélkül, urassan, ameddig volt miből s azután rászorult a könyöradományokra. A leült sok jó nap után, még több rossz napot élt át, míg nyomorúsággal teljes életét bevégezte a kórházban.

— **Letartóztatás.** A zentai rendőrkapitányság f. hó 14-én három zsidót tartóztatott le csavargásért. Goldberger Dávidot, a ki Oroszországban, Kiewben született és 30 évig egyhuzamban volt a muszka katonája s most 88 éves korában, vénségére zavarták ki onnan. A másik kettő, Stern Samuel, Lieberman Eliás magyarországi illetőségű. Kényszer-utlevéllel mind a három továbbítottat.

— **A ki dög-hust árul.** Rudits Gergely általánosan ismert kihágási ügyében (elhullott jószágok husának elhasználása), melyről annak idején mi is megemlékeztünk a belügyminiszter harmadfokilag, tehát végérvényesen 8 napi elzárásra és 100 ft bírság fizetésre ítélte a dús gazdag de kapzsi mészárosot.

— **Templomépítés Ó-Kéren.** Az ó-kéri evang. templomépítésénél és annak padokkal, oltárral, órával és villámhárítóval való felszerelésénél előforduló 34295 ft 59 kr. előirányított munkálatoknak vállalatba adása végett Ó-Kéren, az ev. papirodában f. hó 19-én, d. e. 9 órakor versenytárgyalás volt.

— **Megszüntetett fegyelmi eljárás.** Újvidék város közigazgatási bizottsága fegyelmi választmánya a nemrég nyugdíjba lépett Kugler Ede tiszt. főszámvevő elleni fegyelmi ügyet beszűntette.

— **Az ó-becsei társulati polgári leányiskola iskolaszéke** a polg. leányiskola javára f. évi június 22-én, szombaton a főváide helyiségében tombolával, virágvasárral és sétahangversenyyel kapcsolatos tancvígalmat rendez. A polgári iskolai fiú- és leánytanulók a júniárisra d. u. 2 órakor vonulnak le. A felnöttek vígalma és a díjtékésés d. u. 4 órakor kezdődik. A táncvígalmat kezdete 8 órakor. Helyárak: Személyjegy 1 frt, családjegy 2.50 kr, tombolajegy 20 kr. Ugyanezen alkalommal kapható a pénztárnál az intézet iskolaszéke által kiadott s jeles fővárosi írók által is támogatott „emléklap“ 30 krért. Felülírtetések, tekintve a jótékony célt, köszöntvellet vetének és a lapokban nyilvánosan nyugtáztatnak.

— **Furfangos bucsujáró.** Borbély Kata csókai leányzó Radnára szeretett volna menni, de nem volt utavalója. Kapta magát, át ment Zentára és fűnek-fűnek kínálkozott, fogadna meg eszelédnek. Meg is fogadták őt szép egymásután többen, kikből Borbély Kata foglalókat szedgetett föl. Miután így a kellő utiköltség egybegyűlt, ájtatos lelekkel indult a bucsúra, honnét hazajövet egyszerűen Csókán maradt. A bucsupot gazdák vártak egy ideig a hűségese hitt eszelédre, végül belátván várokozásuk sikertelenségét, a leányt följelentették. Borbély Katalin most a törvény előtt felel bucsujáróhoz nem illő eljárásáért.

— **A zentai gymn. bizottság** a legközelebbi városi közgyűléshez azon javaslatot terjeszt, mely szerint tekintettel az 1895–6. tanévben beállt milleniumi ünnepre, — határozza el a közgyűlés az V. osztály megnyitását már a jövő tanévben. Az V. osztály, esetleg párhuzamos I. osztály megnyitása folytán felmerülendő költségek fedezésére egyelőre felemelt tandíjat hoz a gymn. bizottság javaslatba, minek folytán a várost semmi újabb költség sem terhelné. A milleniumra szebb emlék bizonyára nem is emelhető, mintha Zenta város közgyűlése e javaslatot elfogadja.

— **Dunába fuladt lovak.** Vankó István újdéki szabómester kocsisa e hó 11-én d. e. 11 óra után két pompás lóval, melyeket gazdájuk 500 frtot alul eladni nem akart, a Dunára hajtott, hogy a hajózási

állomás közvetlen szomszédságában vizet merítsen a lájba. Talán kelletlenül többet öntött a garatra, vagy csupa kényelem-szeretéből mélyebb helyről akarván meríteni, a lovakat ostorcsapásokkal kényszerítette, hogy a parttól beljebb menjenek. Azonban hajléka, mert a lovak kocsival együtt — a vezetőállomás láncja is utjukban levén — a hírtelen eltűntek s a kocsis csak nagy nehezen menekülhetett meg. A gazda, hogy legalább a kocsit és a lovak szerszámát megmentse, embereket fogadott fel, kiknek hosszas munka után sikerült az élettelen lovakat a kocsival együtt kihorgonyozni.

— **Megkerült tolvajok.** Körülbelül másfél év óta úgy újdéki szállásokról, mint a városi hízalókból, hízott sertéseket loptak el ismételtelen. A tettesek csak most sikerült Botits Mita s társai személyében kipuhatólni, kik a bíróságnak átadtak.

— **A szabadkai önk. tüzoltóság** Urnapján tartotta meg szokott évi nyári mulatságát, mely ez alkalommal teljesen házi jellegű volt s éppen ez biztosította a mulatság fesztelenségét és háziasságát. A parancsnokság és elnökség összes tagjain kívül a tisztviselői kar s a legénység is teljes számmal volt jelen. A Tölgyszög erdő árnyas fái alatt ültette fel tanyáját a mulató üzőoltóság Kora reggel vonultak ki zeneszó mellett s késő estig változatlanul jó hangulatban mulattak. A hatóság részéről jelen voltak: Mammuzsich Lázár polgármester, Szalay Máttyás főkapitány, Vojnich Máté főügyész, Szigethy József tanácsnok és többen. Ott voltak mint vendégek dr. Danneil Vilmos és Thilheim Arthur hamburgi turisták is, kik rajongással nyilatkoztak a magyar vendégszeretetről. Pontban délben kedélyes ebéd volt, mely alkalommal ki nem fogott a felköszöntő. Étkezés után társasjátékok és népies versenyek tartottak, melyekben a legénység vett részt s nyerte el a számos koronából álló díjakat. Ismételt ováció tárgya volt ifj. Vojnich Sándor testületi elnök, ki ez alkalommal először jelent meg a teljes számban összegyűlt testület tagjai között.

— **Öngyilkosság.** Lepeda Máttyás 18 éves szabadkai suhancz, f. hó 13-án a majsai szőlők között egy üresen álló budár ház szoba gerendáján felakaszta találatot. A szerencsétlen ifjú a Sugár Bélánál elkövetett lopási ügybe volt belekeveredve s f. hó 17-ikére a vizsgáló bíró elé volt idézve s valószínűleg ebbéli félelmében követte el az öngyilkosságot.

— **Vásári rendelet.** A belügyminiszter megengedte, hogy az újdéki vásárok, ha azok naptárilag vasárnap vagy hétfőre esnének, más szombatban kezdődhetnek, ha pedig csütörtök, péntekre esnének szombat, és vasárnapig kihúzódjanak.

— **Alapkövetétel és iskolai zárúnnepély.** A zentai zsidó hitközség újonnan építendő iskolájának alapkövetét f. hó 13-án d. u. 3. órákor helyezték el ünnepélyesen a hitközség tagjainak részvéte mellett. — Az ünnepélyt Klein főrabbi német nyelven tartott beszéde nyitotta meg, utána Braun hitk. elnök és dr. Flesch isk. székéi elnök magyar nyelven méltattak az ünnep fontosságát. Hazafias érzelűtől áthatott beszédjüket a közönség lelkesen megjelente. — Végül elhelyezték és befalazták az üvegengerbe zárt jegyzőkönyvet és azon iratot, mely az iskolaelépítés körül érdemeket szerzett hitközségi tagok neveit örökíti meg. — Az alapkövetéssel befejeztével a közönség a nagyvendéglő dísztermébe vonult, hol már ekkorra a tanulóserég szép rendben fel volt állítva. — A közönség elhelyezkedvén, kezdetét vette az iskolai zárúnnepély, Braun Izsó hitk. elnök üdvözlő a közönséget, és ifjúságot. Örömeinek ad kifejezést a fölött, hogy a hitk. iskola első éve oly szép eredménnyel végződött. Utána dr. Flesch emelt szót, ki az elért eredményt a jelenlévő hölgyeknek tulajdonítja és kéri őket, hogy a szent ügyet továbbra is viseljék szívóknak. — Ezután a növendékek Hirschfeld tanító vezetése mellett hazafias énekeket adtak elő meglepően szép eredménnyel. Kesőbb néhány fiu és leány kizárólag

hazafias irányú költeményt szavalt el, a közönség tetszésnyilatkozataitól kísérve. — Majd a jutalmak kiosztása következett és erre ismét énekeltek a gyermekek. — Az ünnepély végén Braun Soma isk. tag köszönetet mondott a közönségnek, a szíves részvételért és a tantestületnek fáradságtalan buzgalmaért. — Most következett a gyermekekre néző a zárúnnepély legkedvesebb része. A felügyelő bizottság áldozatkész buzgó nő tagjai ugyanis a Casinó terméiben ekkorra mindenféle szem és száznak tetsző dolgokat hordtak össze és a beözönlő gyermekereget alaposan megvendégelték.

— **Majális.** Helyesebben már júniálisa volt az ó-becsei róm. kath. népiskolásoknak kedden délután megtartva a városi ligetben. Délután fél 2 órákor zeneszóval, nemzeti szintű zászólócskákkal vonult le a gyerek sereg, ott azután játék, lapdázás stb. között telt az idő. Ozsonnára mindenik egy süteményt, 6 órákor pedig bárány paprikást kaptak. Érdekes képet nyújtott a közel 600 gyermek által alkotott két sor, közöttük bográccsal a paprikás osztó, a szülők érdeklődők és gyermek barátok serege. Majd megjelent Szonómár bíró és czukorkákat szórt az örvendőző apróság köré. A gyermek majális anyagiakkal a város és a vendéglők láttak el. A költség 15 frtot juttatott el czebra, míg a volt országbírók nevében Frenner József négy bárányt és 1000 drb süteményt adott át. Még néhány dal s a gyermekek tanítóik felügyelete mellett felvonultak a városba. Most következett a felnőttek mulatsága. A lökért felvezében 45 személyből álló társaság ült vacsorához, a mely élénk kedélyhangulatban 10 óra utánig maradt együtt. A vacsora alatt még pohár köszöntők is voltak, így Fonyó plebános a hölgyeket éltette. Toasztíroztak még Finta, dr. Szász stb.

— **Közgyűlés.** Az első szabadkai géptéglá és czeement árúgyár részvény-társaság f. hó 16-án d. u. 3. órákor tartotta második rendes közgyűlését a szabadkai takarékpénztár és népbank tanácstermében.

— **Orfeum-társulat** működik már egy idő óta Szabadkán mint nekünk írják a „Róza bokor“-hoz címzett vendéglő kert-helyiségében. Levelezőnk erre vonatkozólag következőkről értesíti lapunkat: Mezey János, igazgató ez alkalommal is ügyes és figyelemre méltó tagokkal rendelkezik s estenként valóban változatos műsorral mulattatja a közönséget, mely kedvező időben szép számban látogatja is az előadásokat. Kiválóbb tagjai közül felemlítjük Nóra Amália, excentricque énekesnő, ki különösen a „Daisy“-dal pikáns és hatásos előadásával mindenütt nagy tetszést aratott. Beregi Liska, ügyesen előadott magyar és német dalait a hallgató közönség szívesen megtapsolja s gyakran megújrazza. Dénes Sarolta, népszimnő és operette-énekesnő csinos hangjával és figyelemre méltó játékaival, valamint Fuchs Terka, magyar és német chanssonette énekesnő érzéssel előadott magyar dalai köztetszést aratnak. A férfi tagok közül Gloszer Károly csehjellem alakított valódi tehetség e szakmában s e speciális alakításban mindig nagy hatást ér el. Kis Dániel népszimnő énekes kellemes csengő hangjával és nagy routinnal előadott coupletvel mindig sok tapsot arat. A pauzákat Neuter J. karmester, kitűnő technikával előadással kellemes szórakozást nyújtanak néhány órára. A társulat f. hó 18-án, kedden tartja utolsó előadását, a midőn egy kiválóan érdekes műsorral fog elbűcsüznii.

Törvényszéki csarnok.

Védői hivatás.

E czímen egy felmerült büntető jogi eset alkalmából lapunk két előző számában minden személyes czélat nélküli megjegyzéseket közöltünk, melyekben a védői hivatást kívántuk téves és ferde felfogás ködéből

napvilágra hozni. Támadásnak nem minősíthető közleményünk, mert oly tényekre volt alapítva, melyek a zombori kir. törvényszék ítéletének indokaiból merítették. Bátran elhallgathatta volna az érdekelt védő helytelen fölfogásának motívumait, ahelyett azonban jónak látta reflektálni azokra, és eljárást, főként azzal tudta kimenteni, hogy hivatkozott védenczére, aki intencióit osztotta s eljárásával meg van elégedve.

E nyilatkozata adja védenczének, a legkövetlenebbül érdekelt félnek kezébe a tollat, hogy a nyilvánosság előtt *desaonvája védőjének állításait*. Nem volna igazságos dolog megvonni tőle a lehetőséget, hogy a polémia ilyenén stádiumában nyilatkozatát közreadhassa. Közöljük tehát azt egész terjedelmében:

Tekintetes Szerkesztő ur!

Becsés lapjának f. év. hó 9-én 53 és 13-án kelt 54 számában „Radimeczky öröksége” valamint „Védői Hivatás” czímen a törvénykezési rovatban személyemet illető közítemyek jelentek meg, a melyekről csak most szerevezni tudomást bátor vagyok a következőkben reflectálni.

Mielőtt azonban a tekts szerkesztő álláspontjára helyezkednék legyen szabad a „Zombori Hírlap” f. év. hó 12-én 47 számában védőm dr. Pataj Sándor ur „Védői hivatás” czímen a „közönség köréből” tett nyilatkozatára kijelentem azt, hogy én védőm dr. Pataj Sándor ur eljárásával a melyet a hírhedt kulai adóiskaszítások monstre bünpörében követett el nem vagyok megelégedve és intencióimmal homlokegyenest ellenkezik, sőt annak idején megbotránkozósomat is fejeztem ki az iránt, hogy miként lehetséges az, hogy védőm dr. Pataj Sándor ur a kihirdetett ítéletet meg nem felebbezte? holott én őt arra annak kihirdetése előtt határozottan felkértem és ő azt meg is ígérte. Védőm dr. Pataj Sándor ur azt állítja, hogy én beismeresben (?) voltam.

Jól jegyezte meg tekts szerkesztő ur dr. Pataj Sándor ur ezen vádját, hogy a ki a monstre bünpört figyelemmel kísérte meg az a laikus is jól tudhatja azt, hogy sem én sem dr. Pataj Sándor ur azt nem ösmer-tük be, hogy megvesztegettek.

De mit is ismertem volna be?

Híszén azon cselekményem, hogy azon jelentéktelen összeget, mit nekem adtak — a nélküli, hogy büneseleményt avagy szolgálati vétséget követtem volna el — még nem képez megvesztegetést.

Igy tehát, ha dr. Pataj Sándor ur ezen vádját jól megfontoljuk azon meggyőződésre jutunk, hogy dr. Pataj Sándor ur inkább be áll közzvadáslnak, mint védőnek, semhogy egy látszólagos siker kedvéért odadobott védői hivatásának helytelenségét beismerné; tehát inkább képes arra, hogy vedenczét a kinek ártatlanságáról maga is meg van győződve vádolni azzal, hogy beismeresben van, csak-hogy reclámot csinálhassan, magának arra nézve, hogy ecce én vagyok az egyedüli védő a ki az ítéletben megnyugodtam!?

Védőm dr. Pataj Sándor ur eljárásával nemcsak ez esetben nem voltam megelégedve, hanem már megelőzőleg sem, mert velem szemben követett egyes eljárásaiból, mint már fentebb is említém azon meggyőződésre jutottam, hogy dr. Pataj Sándor ur velem szemben inkább vádló, mint védő.

Csakis egy esetet említek fel és ez mult év július hó 9-én volt, midőn még

vizsgálati fogságban voltam és a vádhatározatot megelőzőleg három nappal július 6-án már kihirdetve volt.

Ugyanis akkor köztudomású tény volt az, hogy a fogva levő vádlottak közül magam voltam az egyedüli, ki a vádhatározat ellen felebbezést jelentettem be.

Akkor dr. Pataj Sándor ur megjelent a kir. ügyészség előtt és ott mind egy szemrehányólag azon megbotránkozásának adott kifejezést, hogy miért felebbeztem én meg a vádhatározatot illetve az abban foglalt vádpontokat? Én akkor kijelentettem előtte azt, hogy azért, mert a vádhatározat vádpontjaiban bűnösnek nem érzem magam, mert közokirathamisítást nem követtem el és egyáltalában semmi fenytető büntetést avagy vétséget.

De nem úgy dr. Pataj Sándor ur.

Ő ugyanis azt állította, hogy saját meggyőződése szerint a kérdéses előírások közokiratot képeznek, tehát egy véleményem volt a tekt. kir. közvádó úr indítványával és mindenképpen oda akart hatni, hogy bejelentett felebbezésem irásbeli nyilatkozattal visszavonjam, érvelve azzal, hogy a bejelentett felebbezésem visszavonom, a végtárgyalás jóllehet már egy pár hét múlva megtartatni fog; különben azt is hozzá tette, hogy a vádhatározat nem képez praedjudiciumot.

Ekkor érlelt meg bennem azon gondolat, hogy hiszen nekem tulajdonképpen két közvádóval van dolgom, először a kir. közvádó ural, másodsorozó védőm dr. Pataj Sándor ural, mert én azt hiszem, hogy egy védőnek az a hivatása, hogy habár meg lenne is győződve védenczének bűnösségéről, a mi azonban ez esetben nem áll, — a kir. közvádó ur indítványának módosítására és megczafolására kell törekednie és nem annak helyességét bizonyítgatni!

Akkor kijelentettem azt is, hogy én beadott felebbezésemet vissza nem vonom és azt fenntartom, mert dr. Pataj Sándor ur azon hitegetését, hogy ha meg nem felebbezem a vádhatározatot, a végtárgyalás pár hét alatt megtartatni fog, nem hittem el; mert jól tudtam azt, hogy egy ily montre-bünpörben, a melyben még akkor 54 vádlott volt érdekelve, hogy felebbezés be nem adassék, teljes lehetetlenség lenne.

A mi pedig a praedjudiciumot illeti, arra az volt nézetem, hogy már hogy ne képezne a vádhatározat praedjudiciumot, mikor a törvény megadja hozzá a felebbezési jogot!

Praedjudiciumot képez biz' az. Mert ha nem képezne praedjudiciumot, akkor a bíróság ki sem hirdethné a vádhatározatot, hanem szimpliciter megtartaná a végtárgyalást.

És jó volt, hogy védőm dr. Pataj Sándor ur tanácsát meg nem fogadtam, mert ime, a szegedi kir. ítélő tábla ugyanaz év szeptember hó 19-én szabadlára helyezett. Ha én védőm tanácsát követem, meglehet hogy még most is vizsgálati fogságban volnék, vagy legjobb esetben az ítélet kihirdetés alkalmával, tehát 7 hó multán lettem volna csak szabadlára helyezve!

Nagyon helyesen jegyezte meg a cikkíró azon körülményt is, hogy érdekekben ügyes és lelkiismeretes védő a felebbezésben oda vágó érveket alaposan kifejté, — sokat tehet!

Sokat tehetett volna dr. Pataj Sándor ur is, ha a vádhatározat ellen bejelentett fele-

bezésemmel egyetértett volna, s jól lehet, hogy még akkor lennettem volna ment minden további meghurczoltatástól!

De ha akkor nem értett, velem együtt legalább most vetette volna latban védői hivatását, midőn meggyőződött arról, hogy a vele egy véleményen levő kir. közvádó úr indítványára, a melylyel engem közokirathamisításával vádol, a kir. törvényszék által elfogadható nem volt.

Ime tehát az okok, a melyek késztettek arra, hogy a tekt szerkesztő ur által b. lapjában tért engedett és személyemet illető közlemények helyességét magamévá tegyem, és köszönetemet fejezzem ki azok iránt, hogy egy harmadik és érdektelen személy, mint milyen a kérdéses cikk írója, védelmébe vesz saját védőmmel szemben és az igazságnak megfelelő álláspontjára helyezkedik.

A mi pedig dr. Pataj Sándor ur azon példázgatását illeti, hogy az egyszeri asszony miatt felebbezte meg ártatlanságát, azt ám úgy is lehetne alkalmazni:

Védő úr, mért nem felebbezett?

Hadd tudják meg a kir. táblánál is hogy védői díjjaim már biztosítva vannak.

Maradok a tekintetes szerkesztő úrnak Kulán 1905 június hó 17-én, alázatos szolgálója:

Pipos Gábor.

Zentai sajtópör.

Szeged 1895. jun. 17-én.

Zenta nem olyan, mint Szentes. Zentán nincsenek olyan érdek ellentétek, mint Szentesen. Ott a bácskai erényekben élnek az emberek. Néha, mint a példa mutatja, aki bort iszik, azután összeverekszik egy másikkal s mikor ezt megírja a helyi érdekű újság, sajtópört indít ellene.

Ez nagyon érdekes kis história. Amit a Zentai Hírlap szerkesztője, Szigethy István megírt Döme Ferencz szigorló allatorvosról, annyira igazság, hogy ezen ügyben jogerős vádhatározatot is hozott már a szabdkai törvényszék.

Szigethy, aki egyébként nem csak mint szerkesztő, de mint róm. kath. kántor is buzgón szolgálja városa érdekeit, eszerint szerkesztői minőségben ugyanazt tette, amit mint kántor tesz a halotti bucsuzatólnál: regisztrálta a szóban forgó ur életében előkövetkezett mozzanatokat.

Ezuttal a mozzanatok abban álltak, hogy Döme Ferencz szigorló orvos, aki már többször került törvénynyelv és hatósági rendelkezésekkel ellenkezésbe, bizonyos Farkas Ferencz nevű zentai polgárral éjjel korcsmában összeverekedett s megverte. Ezt írta meg a zentai újság s ezen alkalmából volt ma szerencsén sajtópörhöz.

Amilyen kicsiny érdekű volt a pör, oly kicsiny érdeklődést keltett. A negyedévi harminczhat esküdtből csak tizenkettő jelent meg s így elég baj volt, mi Pókay elnök összehozta a harminczhat urat, kikből aztán kisorsolták a következőket: Lábdy Antal, Weimann Mór, Walter Lajos, Mittelmann Károly, Bosnya Ferencz, Battancs Pál, dr. Balassa Péter, Sichermann József, Weiner Antal, Ecsegy István, Szakál József, Czapik Gyula. Póttagok: Ádók István, Porgesz Henrik. (Walter esküdt a karján levő seb miatt tárgyalás közben távozott, helyét Porgesz Henrik pótesküdt foglalta el.)

Az esküdtéken kívül 9 számú hallgató ság tolongott a teremben, akik fokozott érdeklél hallgatták a vádlevél fölolvását. Ez arról beszél, hogy Dömének anyagi, erkölcsi és szellemi megsemmisítését czélozza egy szövetkezet s ez alapon terjeszt felőle rágalmazó híreket Szigethy szerkesztő.

Szigethy védője, dr. Eichinger zentai ügyvéd betérjeszt ezzel szemben olyan bírósági iratokat, amelyek azt igazolják, hogy a lapban megírt cikket, amelyet különben is a rendőrségtől kapott a szerkesztő, valószínűleg alapul.

Ezután tanukat hallgattak ki, akik között tipikus népszínművi alakok voltak. Egyébként az egész per operetbe illet s vidám derűséget keltett, hogy a magánpanaszos erkölcsi tanu gyanánt a zentai baktort hallgattatta ki.

Ez a tanu Császár Ferencz, aki földműves ember volt azelőtt, de mint mondja, kifogyott a földből s a bakterkódásra egyébként is hajlamot érezvén, erre adta magát.

A másik tanu Sétáló Sándor meseterember volt, aki még Dömének harczi ellenfeléről, Farkas Ferenczről adott pompás képet. Eszerint Farkas Ferencz unostaltalan azon igyekszik, hogy megveresse magát az emberekkel, mert azután legalább pörlekedhet velük. Tanuk még Zabolos János kereskedő, azután Huszák János napszámos, aki azt erősíti, hogy ő vallására nézve magyar, majd Murány György, aki valja, hogy neki Döme nem vétett semmit soha.

— Velem szemben visszatartózkodott a sértegetéstől — mondja.

De másképp beszél, arról az emberről, akivel Döme veszekedett a korcsmában.

Igy mondja:

— Kimondva, a mi a legrosszabb, ez a Farkas Ferencz.

— Hogy érti ezt? — kérdezi az elnök.

— Hát a szemponti állásából! feleli a tanu derűség mellett.

Ezzel aztán be is fejezik az egész pört. Az elnök reasszumálása után visszavonultnak az esküdték s aránylag jó hosszú tanácskozás után hirdeti ki választott elnökük, Porgesz Henrik az ítéletet a következőkben:

1. Szigethy írta-e a cikket? 12 igen.

2. Van-e a cikkből rágalmazás? 4 igen, 8 nem.

3. Van-e becsületsértés? 3 igen, 9 nem.

4. Vétkes-e Szigethy rágalmazásban? 2 igen, 10 nem.

5. Vétkes-e a becsületsértésben 12 nem.

Az esküdték verdiktje után a sajtóbíróság is fölmentette Szigethy-t a vádak alól s a magánpanaszost elmarasztalta a költségek megtérítésében.

Magánpanaszos az ítélet ellen semmi ségi panaszt jelentett be.

Hűtlen kezelő tiszték.

Megírtuk annak idején, hogy a zombori kir. ügyészség egy irnokot és egy díjnokot a zombori kir. törvényszék síkkasztás miatt vád alá helyezte. Fábian Mihály irnoknak felebbezésére, ki időközben a temesvári ügyészséghez helyeztetett át, a szegedi kir. ítélő tábla megváltoztatta a zombori törvényszék végzését, és Fábian Mihály ellen az eljárást beszüntette, míg Monich Jakab díjnoknak azonnali szabadlára helyezését

rendelte el, de a vádálá helyezési határozatot ez utóbbira nézve helyben hagyta. A kir. ügyészsg Fábian ellen az eljárásnak bezárultása miatt a kir. Curiahoz felebezzet, s a kir. Curia Tóth Gerő előadása után az első bíróság határozatát hagyván helyben, ez ügy úgy Fábian Mihály, mint Monich Jakob ellen végtárgyalásra kerülend a zombori kir. törvényszék előtt. Monich Jakob védőjeül Vargay Ferencz zombori ügyvédet kérte fel.

Fiatal gyilkos.

Neidhoffer János 17 éves ujverbázi asztalos legény folyó évi márczius 6-án este egy késsel szíven szurta imádjottját, Klar Zsófi 16 éves leányt, mert szülei meggyezését korai egybekelésükhöz megnyerniök nem sikerült. A fiatal gyilkos folyó hó 17-én állott a zombori kir. törvényszék előtt, a hol nagyon is nem egészséges lelki állapotra valló czinizmussal mondta el, hogy a tett elkövetését megelőző nap már elhatározta, hogy az esetre, ha Klar Zsófi neki az odajárását megtiltja, másnap megöli őt, míg a vizsgálat során csak azt ismerte be, hogy a mondott esetben csak megijeszteni akarta szeretőjét avval, hogy majd megölésel fenyegeti. A törvényszék Dalmay Pál elnökelete alatt Sztokkovits György és Sántha Ármín bírákból állott. Mayer Károly kir. altágyész vádlottat a gyilkosság büntetésében kéri bűnösnek kimondani, és tekintettel vádlott fiatal korára és a számos enyhítő körülmény fenforgására fegyház büntetés kiszabását kéri. D. r. Pataj Sándor védő, vádlott elme állapotának felülvizsgálatát kéri esetleg teljes felmentést. A törvényszék a védő kérelmének mellőzésével Neidhoffer Jánost az ügyészi indítványhoz képest hét évi fegyházra ítélte.

Vetések állása.

Ó-Beese, 1895. június 16.

A folytonos esőzés erősen fejleszti a gabna neműeket. Itt-ott a kővérebb talajon az eldüléstől tartanak a gazdák. Az agráriusok véleménye szerint, most már elég volna az esőből egy darabig. A kukorica szépen fejlődik. A kertekben igen dus szőlőtermés mutatkozik. A szőlőkertekben a mult heti jég, mely éppen ott vonult át, igen nagy kárt tett.

Kula, 1895. június 17.

A kulai és környékbeli vetések állása mind eddig jó és a tavalinál, kivált a tavaszi veteményeknél, kedvezőbb. Menységileg ez évben aratásunk jól biztat, a minőség az időjárástól függ, — mely, ha közvetlen aratás előtt szárazra, melegre nem fordul, — nem lesz kielégítő.

Jégverés a vidéken mindenütt volt, a Kulai határ Kis-Hegyes és Topolya-felé valamint a pivinczai határ-felé eső végét is érte, oly annyira, hogy az őszi kalászosokat le kaszálták takarmánynak.

Uj-Szivaoc, 1895. június 18.

A vetések általában jók, de folyó évi június hó 13-án délutáni jégverés által a szőlők sokat szenvedtek. — A repce le van aratva, jó és elegendő mennyiséget ígér. Buza és árpa vetés igen jó, a bujabbak megvannak dölve. Eső volt elég. A zabvetés és kukorica jól áll. A széna termés jól fizetne, azonban az esős időjárás miatt a munka késik.

Az állatok egészségi állapota jó, járványos betegségek eddig még nem mutatkoznak.

Bogojeva, 1895. június hó 18-án.

A repce termés általában jól ütött volna ki, ha itt-ott a repce-bogár meg nem

lepi a dús beczőket. Különös, hogy tavall e bogár hernyó korában a fiatal zöldrepczevelén, az idén, mint kifejűdött piros bogárka a beczőkön pusztítva okozott nagyobb kárt.

Kenderből a késeiek ligetesek, a koraiak azonban üdék és szép szalaszak; kár, hogy egy vonalon keresztül illant a jégsv.

A buza és kétszeres, nemkülönbön az árpa elvirágzottak, fejesednek s konyuló félben vannak. A zab most hányja pazar bugáját; sok szép reményre jogosít. — Az üszűgtől és rozsdáról, a nedves, ködös napokban tartottak gazdánk, de hál' Isten nem igen lehet még eddig látni.

A kapás- és takarmány-félék a tavali nyomorúságos termést is helyre kínálkoznak ütni. Még a laposabb helyeken víz által elvett őszi vetések helyére vetett tavasziak is versenyképeseknek mutatkoznak. Szóval a bogojai határon keresztül menni élvezet. A szántóföldde lett kincstári erdő most kender-erdő és kalász-tenger még pedig olyan, hogy alig van párja az alföldön. Mondják is a doroszlói polgártársak: „Ennek a hitván Bogojának milyen derék vetései vannak!”

A szőlő most van virágzásban, annyi a fűrt a tökéken, mint a bibliai kánáni szőlőkön volt. Gazdánk azt mondják, hogy ha virágzás után csak fele marad is meg: kevés lesz hozzá a meglevő edénykészlet. **Gyümölcs** azonban nincs. Még a vidékünkön oly kitarító megy is fölmondta a szolgálót, mondják, hogy „megszakadtak a termésben”. A mi gyümölcs megmaradt is, a tengernyi virágzás után, mind fergesen hull alá; még legjobban tartja magát a körte és dió.

Nemes-Militics, 1895. június 18.

A vetések állása nálunk kielégítő daczára a sok esőnek és az igazi nyár hiányának. Őszi növények jó közép, árpa zsendül. Tavaszziak közül a zab jó közép, kukorica szinten, ezt töltögetik, krumpli kitűnőnek ígérkezik. Repcét learratták, a gazdák evvel meg vannak elegendve. Szőlő virágzik, kitűnő reményekre jogosít. Általános a panasz a gyümölcsfákra, keveset termenek, hanem annál kitűnőbben fizet a széna és here.

Ó-Morovicza, 1895. június 18.

A mj a vetések állását illeti, a buza szépen fejlődik, csak a hesszeni légy dolgozik, hogy mire halad aratásig, azt akkor birom megállapítani. Buzasem igen szépen fejlődik. A mi a zabot illeti, nagyon halad előre és teljes termés mutatkozik, ha száraz idő vagy köd közbe nem jön, az árpa mind őszi mind tavaszi szépen haladnak, a termés szép és jónak mutatkozik. A tengeri az elmaradt volt, de miután az esők megjöttek, nagyon halad előre.

IRODALOM.

A „Vasárnapi Ujság” június 16-iki száma 30 képpel, s a következő tartalommal jelent meg: „Az éjszaki és keleti tengerek közötti új csatorna.” (Képekkel és térképpel.) — „Alkony.” Költemény Kótai Páltól — „Fürdői emlékek Erzsébet királyné életéből.” (Rónay Jácint püspök napló jegyzeteiből.) — „Regénytár”: „Az első fájdalom.” Elbeszélés. Irta Vértessy Gyula. — „Antifer mester csodálatos kalandjai” Regény. Irta Verne Gyula; franciaiból fordította Huszár Imre. (Az eredeti francia kiadás illusztrációival.) — „A rejtélyes utitárs.” Orosz történet. — „A lomboki hadjárat.” Irta dr. Ujlaki Samu ezredorvos a holland-keletindiai gyarmaton. „Nemzetközi tolvajok.” (Képpel: Amerikai betörő szerszámok) — „Az 1848-iki bécsi napokból” — „Egy dél-amerikai költőről.” — „Székelyföldön.” (Képekkel Székely-Udvarhelyről és környékéről, fényképek után és az Emke székely-udvarhelyi gyűléséről Roskovics Ignácznak a „Vasárnapi Ujság” részére készített rajzai után.) Rózsa Miklóstól. — „A világjáró ujságírók. (Danneil és Thielheim gyalog utazó hamburgi ujságírók

arczképével.) — Irodalom és művészet, Közintézetek és egyletek, Sakkjáték, Képtalány, stb. rendes rovatok. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 2 frt, a „Politikai Ujdonságok”-kal együtt 3 frt. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadó-hivatalában (Budapest, egyetem-u. 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre csak 1 frt 20 kr.

Hirdetések.

Szolyva és Polenai

szaktekintélyek által elismert kiváló hatású

gyógyvizek

Gyomor és fejfájás, szédülés, cukros húgygár

aranyér bántalmat és köszvényelleni különlegesség!

a friss töltésű, SZOLYVA és POLENAI védjegye!

Luhi Erzsébet

rendkívüli kellemes ízénél fogva, főleg borral vegyítve a betegnek élvezetes, kellemes; üdítő italt képez.

tulságos gyomorsav képződésénél. Idült gyomorhurut és étvágytalanság

torok gége és hörögök idült hurutos bántalmait ellen, feltűnő sikerrel lesz alkalmazva.

A fris töltésű LUHI védjegye!

Főraktár: Budapest, **Frum István utódnál**, tulajdonos Werner Adolf Bathányi u. 3. sz. Megrendelhető: minden áruványviz kereskedésében, vagy közvetlenül Gróf Schöbör uradalmi Igazgatóságánál, **Munkácson**.

Ezen víznek tisztá kezelése folytatán, kellemetlen utóíze nem képződik

Iparosok és gazdák

figyelmébe

ajánljuk

locomobilfűtéshez kitűnően alkalmas

salgótarjáni és petrozsényi darabos, koczka- és dió-szenűnket, valamint aknaszenűnket kazánfűtéshez.

Mérsékelt árak, gyors és pontos kiszolgálás.

A salgótarjáni közszénbánya részvény-társulat igazgatósága.

Budapest, V., József-tér 14.

A „Zombor és Vidéke“ könyvnyomdája

kiválóan alkalmas mindennemű nyomtatványok készíttetésére.

A könyvnyomda rövid fennállása alatt létképességének bámulatos jeleit adta. — Nem is szólva arról, hogy a

„Zombor és Vidéke“ és „Bácskai Karczos“-t

hétre-hétre megfelelő alak és terjedelemben, az utóbbit illusztrálva állítja ki, de rövid fél év alatt három nagyszabású mű került ki sajtója alól:

Egy illusztrált „Bácskai Naptár“, melynek minden betűanyagát a nyomda szolgáltatta.

Egy 26 ivre terjedő Pinterits Károly szerzősége alatt megjelent „Könyvviteltan“-t, mely a legkomplikáltabb vonalzó-munkákat tünteti föl.

Dömötör Pál „Őszi rózsák“ című költemény- köteté színes czimlappal s a költő arczképevel oly kivitelben, hogy az ország elsőrangú könyvkiadói a legnagyobb elismeréssel szólnak a könyv kiállításáról s szép betűiről.

A „Zombor és Vidéke“ könyvnyomdája

mindezen nagyszabású munkák mellett

óriási plakátokat, szerb és német nyelvű körözvényeket, üzleti könyveket

s minden rendű s rangú *nyomtatványt* állított elő a közönség teljes megalégedésére.

Általán a **finom nyomdai munkák** tekintetében bármely fővárosi nyomdával kiállja a versenyt.

A nyomda nem alapított üzérkedés czéljából s kezdettől fogva mai napig valamint a jövőben is egyedüli üzleti elve az, hogy csupán

az előállítási költségeket igényli üzleti haszon nélkül.

Hazaftias tisztelettel

**a „Zombor és Vidéke“
könyvnyomdája.**

VASUTI MENETREND.

— Érvényes 1895. május hó 1-től. —

Oda					Budapest k. p. u. Zimony-Belgrád.					Vissza	
K.-expr.-v.	Sz.-v.	Tv. sz.sz.	Gy.-v.	V.-V.	K.-expr.-v.	V.-V.	Sz.-v.	Gy.-v.	Sz.-v.		
902	906	974	904	912	901	911	907	903	905		
I.	I.—III.	II.—III.	I.—II.	I.—III.	I.	I.—III.	I.—III.	I.—II.	I.—III.		
4 ⁵⁰	146 211 284 266 316 384 381	405 453 531 612 635 érk	6 ¹⁴ × 6 ⁴⁷ 7 ¹⁸ 7 ³⁵	5 ³⁵ 6 ¹⁷ 9 ⁴⁹ 7 ²⁰ 7 ⁴⁶ 8 ¹⁶ 8 ³⁹	ind. Szabadka ebéd.	10 ⁵⁷	10 ²⁰ 9 ⁴¹ 9 ¹² 8 ³⁴ 8 ⁵⁹ 7 ³⁸ 7 ⁰²	8 ⁰² 7 ¹⁹ 6 ⁴⁸ 5 ⁴⁵ 5 ⁰⁹ .	9 ³² × 9 ⁰⁰ 8 ³¹ 8 ¹⁰	145 121 102 1230 1218 1155 1138	

Oda										Szeged-Rókus-Szabadka					Vissza	
Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.	V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.
4310	4312	4302	4304	4308	4306	4314	4316	4322	4321	4301	4303	4311	4305	4313	4307	4309
I.—III.	II.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	II.—III.	II.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	II.—III.	I.—III.	II.—III.	I.—III.	I.—III.
7 ²²	.	447	.	210	.	.	.	ind. Csaba	érk.	1249	.	1110	.	.	.	644
257	János István	812	1156	115	445	János István	843	ind. Szeged-Rókus ebéd.	érk.	700	1123	342	746	1012	1217	127
318	János István	829	1216	136	502	János István	909	" Rószke	ind.	641	1101	326	780	953	1158	118
335	János István	842	1232	153	516	János István	926	érk.) Horgos	(ind.	624	1043	311	716	937	1144	143
338	János István	845	1234	156	517	János István	936	ind.) Pálics	(érk.	614	1042	308	715	935	1143	143
412	715	911	106	244	545	810	1017	" Pálics	ind.	54	1008	243	650	905	1113	113
427	730	922	120	259	557	830	1035	érk. Szabadka ebéd.	ind.	525	951	240	637	845	1058	1058
1015	.	105	725	.	1141	.	705	érk. Budapest k. p. u. ind.	ind.	855	.	735	225	.	400	400
1118	.	.	700	.	1200	.	.	" Eszék	"	.	320	838	.	.	405	405
103	.	.	1138	.	1100	.	.	" Bród	"	.	340	400	.	.	227	227
.	.	.	1100	.	1100	.	.	" Sarajevo	"	.	500	500

Oda					Szabadka-Baja					Vissza	
V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.	V.-v.
4112	4102	4104	4103	4101	4111	4103	4101	4111	4111	4111	4111
I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.
855	735	225	ind. Budapest k. p. u.	érk.	105	725	705	705			
257	805	445	" Belgrád	"	705	705	705	1217			
.	1156	.	" Szeged-Rókus	"	700	342	342	.			
545	245	647	ind. Szabadka ebéd.	érk.	985	1250	1030				
626	318	720	" Csikéria	"	904	1219	954				
718	352	754	" Bács-Almás	"	839	1154	925				
725	358	800	" Almás	"	824	1139	900				
801	426	832	" Bikity-Borsod	"	757	1112	828				
842	502	908	érk. Baja	ind.	718	1034	725				

Oda					Szabadka-Ó-Becse					Vissza		Oda					Szeged-Rókus-Zenta					Vissza	
V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.	V.-v.	V.-v.	V.-v.	V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.	V.-v.		
4411	4401	4402	4402	4402	4412	4402	4516	4518	4513	4515	4517	4512	4514	4512	4514	4515	4517	4512	4514	4512	4514	4512	4514
I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.
855	735	ind. Budapest k. p. u.	erk.	105	705	415	220	ind. Szeged-Rókus ebéd.	erk.	932	813	440	244	" Rószke	ind.	909	749	458	303	erk. Horgos	ind.	850	728
.	805	" Belgrád	"	705	1000	.	.	ind. Szabadka	erk.	922	1035	511	311	" Békova	"	826	539	630	421	" Ó-Kanizsa szállás	"	807	513
512	213	ind. Szabadka ebéd.	erk.	853	607	540	242	" Békova	"	826	539	511	311	" Ó-Kanizsa szállás	"	807	513	630	421	" Zentai szállások	"	732	437
540	242	" Békova	"	826	539	659	404	erk. Zenta ebéd.	ind.	700	405	659	404	erk. Zenta ebéd.	ind.	700	405	922	631	erk. Ó-Becse	ind.	448	200
511	311	" Ó-Kanizsa szállás	"	807	513	415	220	ind. Szeged-Rókus	erk.	932	813	415	220	ind. Szeged-Rókus	erk.	932	813	501	315	ind. Horgos	erk.	840	718
633	335	" Zentai szállások	"	732	437	730	453	ind. Zenta ebéd.	erk.	640	345	812	530	" Ada	"	606	311	520	337	" Bács-Martonos	erk.	822	658
659	404	erk. Zenta ebéd.	ind.	700	405	812	530	" Mohol	"	545	253	835	545	" Bács-Petrovosszéló	"	518	231	543	400	" Ó-Kanizsa	"	807	638
415	220	ind. Szeged-Rókus	erk.	932	813	857	605	" Bács-Petrovosszéló	"	518	231	857	605	" Ó-Becse	ind.	448	200	630	446	erk. Zenta ebéd	ind.	710	525
730	453	ind. Zenta ebéd.	erk.	640	345	922	631	erk. Ó-Becse	ind.	448	200	922	631	erk. Ó-Becse	ind.	448	200	922	631	erk. Ó-Becse	ind.	448	200

Oda					Szabadka-Dálya					Vissza	
V.-v.	Sz.-v.	Gy.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Gy.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.	V.-v.
4212	4204	4202	4206	4207	4201	4203	4211	4207	4201	4203	4211
I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.	I.—III.
855	735	225	225	ind. Budapest k. p. u.	erk.	105	705	105	725	705	705
257	1156	445	445	" Szeged-Rókus	"	1123	1123	1123	342	342	1217
450	205	622	632	ind. Szabadka ebéd.	erk.	655	927	655	126	1040	1040
520	229	× 655	703	" Tavankut	"	622	815	622	103	1010	1010
549	249	× 722	733	" Bajmok	"	558	815	558	1247	947	947
628	320	× 735	817	" Nemes-Militics	"	508	815	508	1209	858	858
645	334	× 741	834	erk.) Zombor ebéd.	(ind.	446	815	446	1154	835	835
655	341	× 759	846	ind.) Priglevicza-Szent-Iván	(erk.)	439	808	439	1147	825	825
722	402	× 811	916	" Szónta	"	414	738	414	1127	800	800
739	416	× 822	934	erk. Gombos ebéd. (Kompátkelés)	ind.	356	726	356	1112	739	739
754	428	× 928	949	ind. Erdőd	erk.	340	614	340	1059	724	724
928	525	.	.	erk. Dálya ebéd.	ind.	.	614	.	945	538	538
944	537	.	.	erk. Eszék	ind.	.	614	.	945	538	538
1118	700	1141	1141	" Bród	"	.	320	.	838	405	405
103	1148	1200	1200	" Sarajevo	"	.	340	.	400	227	227
.	1100	1100	1100	.	.	.	500	.	500	.	.

Baja-Zombor-Ujvidék. Építés alatt.